

Informe referent al Pla Hidrològic de les Illes Balears de tercer cicle (2021-2027) (document d'abast sobre l'estudi ambiental estratègic)

Antecedents

1. En data 15 de maig de 2020 la directora general de Recursos Hídrics tramet un ofici a la Comissió de Medi Ambient de les Illes Balears (CMAIB) per donar compliment a l'art. 18 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental per tal que l'òrgan ambiental determini l'abast de l'Estudi Ambiental Estratègic, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 581. S'adjunta la documentació següent en format digital:

- Document inicial estratègic del tercer cicle de planificació hidrològica de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears. Aquest document de data d'abril de 2020 ha estat redactat pel senyor F. Javier Tebar Garau (biòleg) i per la senyora Soledad Martín-Vidales Herencia (geòloga) de l'empresa TRACSATEC.

2. En data 28 de maig tenen sortida els oficis de consulta i petició d'informe en relació amb l'assumpte segons l'article 19 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental dirigits a les administracions i persones afectades següents:

Direcció General de Residus i Educació Ambiental (RS SAA 146).

Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat (RS SAA 147).

Pàgina 1 de 56

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

Direcció General de Territori i Paisatge (RS SAA 148).

3. En data 29 de maig té sortida l'ofici de consulta i petició d'informe en relació amb l'assumpte segons l'article 19 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental dirigit a la FELIB (RS CMAT-GOIB 3804).

4. En data 1 de juny tenen sortida els oficis de consulta i petició d'informe en relació amb l'assumpte segons l'article 19 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental dirigits a les administracions i persones afectades següents:

Delegació de Govern (RS CMAT-GOIB 3834).

Demarcació de Costes (RS CMAT-GOIB 3836).

Consell Insular de Menorca, Departament de Medi Ambient i Reserva de la Biosfera (RS CMAT-GOIB 3837).

Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic, Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera (RS CMAT-GOIB 3838).

Consell Insular de Formentera (RS CMAT-GOIB 3839).

Amics de la Terra (RS CMAT-GOIB 3841).

Autoritat Portuària de les Illes Balears (RS CMAT-GOIB 3842).

AENA, Aeroport de Palma (RS CMAT-GOIB 3843).

GOB (RS CMAT-GOIB 3865).

Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball (RS CMAT-GOIB 3866).

Consell Insular de Menorca, Departament d'Economia i Territori, Direcció Insular d'Ordenació Turística (RS CMAT-GOIB 3867).

Conselleria de Salut i Consum, Direcció General de Salut Pública (RS CMAT-GOIB 3868).

GOIB

Consell Insular de Menorca, Departament d'Economia i Territori,
Direcció Insular d'Ordenació Territorial (RS CMAT-GOIB 3870).

Ports de les Illes Balears (RS CMAT-GOIB 3871).

Consell de Mallorca, Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient
(RS CMAT-GOIB 3873).

GOB MENORCA (RS CMAT-GOIB 3874).

GEN GOB EIVISSA (RS CMAT-GOIB 3875).

Consell Insular d'Eivissa, Departament de Gestió Ambiental, Servei
de Gestió Ambiental (RS CMAT-GOIB 3876).

Terraferida (RS CMAT-GOIB 3878).

Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, Direcció
General d'Emergències i Interior (RS CMAT-GOIB 3879).

Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Direcció General
d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural, Servei de
Reforma i Desenvolupament Agrari (RS CMAT-GOIB 3880).

Consell de Mallorca, Departament de Territori (RS CMAT-GOIB
3881).

5. En data 10 de juny de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Protecció d'Espècies, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 648.

6 En data 10 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Consell Insular de Menorca, amb numero d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 801.

7. En data 16 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Reforma i Desenvolupament Agrari, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 831.

8. En data 20 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei d'Abocaments, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 838.

9. En data 22 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Residus, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 849.

10. En data 21 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 842.

11. En data 27 de juliol de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Salut Ambiental, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 866.

12. En data 11 d'agost de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla de Ports de les Illes Balears, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 921.

13. En data 12 d'agost de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla de l'Autoritat Portuària de les Illes Balears, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 940.

14. En data 8 de setembre de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Consell Insular d'Eivissa, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 1061.

15. En data 22 de setembre de 2020 té entrada l'informe tècnic en relació a la consulta i petició d'informe sobre el pla del Servei de Planificació, amb número d'entrada en el registre del Servei d'Assessorament Ambiental 1100.

Consideracions prèvies

L'aigua és un recurs escàs i públic per la qual cosa és necessari que l'Administració estableixi mesures per a la seva utilització racional i l'adequada protecció de la seva qualitat. La principal eina per tal d'aconseguir aquests objectius és la planificació hidrològica. Així, els plans hidrològics són els instruments fonamentals per a l'ordenació dels recursos hídrics i per a aconseguir els objectius previstos a la Directiva Marc de l'Aigua (DMA).

La planificació hidrològica de les demarcacions hidrogràfiques s'articula mitjançant un procés adaptatiu continu que es du a terme a través del seguiment del pla hidrològic vigent i de la seva revisió i actualització cada sis anys. Els plans hidrològics de segon cycle (2015-2021) actualment vigents, han de ser revisats abans de finalitzar l'any 2021 i es realitzaran un nous plans hidrològics de tercer cycle (2021-2027) els quals incorporaran, en relació amb els plans actuals, els ajusts necessaris per a la seva aplicació.

A la nostra demarcació, el pla hidrològic de primer cycle es va aprovar mitjançant el Reial Decret 684/2013, de 6 de setembre. El pla hidrològic

G
O
I
B

de les Illes Balears (PHIB) de segon cycle es va aprovar a través del Reial Decret 701/2015, de 17 de juliol. El Consell de Govern de les Illes Balears, mitjançant acord de data 24 de juliol de 2015 va ordenar la revisió anticipada del PHIB de segon cycle per tal de complir amb les recomanacions europees sobre la implementació de la DMA a l'estat espanyol. Aquesta revisió anticipada es va aprovar mitjançant el Reial Decret 51/2019, de 8 de febrer.

Pel que fa al procés de planificació de tercer cycle (2021-2027), la Direcció General de Recursos Hídrics ha iniciat el període de consulta pública dels documents inicials i de l'esquema provisional de temes importants. El PHIB de tercer cycle suposa la revisió del PHIB vigent, corresponent a la revisió anticipada del PHIB de segon cycle.

Resum del document inicial estratègic

El document inicial estratègic (DIE) s'elabora amb l'esquema provisional de temes importants (EpTI) de la revisió del Pla Hidrològic. Al DIE no s'inclou encara el Programa de mesures ni la proposta de normativa del PHIB.

Al DIE s'hi troba el contingut mínim establert a l'article 18 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'Avaluació Ambiental:

a) Objectius de la planificació. D'acord amb l'article 40.1 del Reial Decret Legislatiu 1/2001, de 20 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei d'aigües (TRLA) els objectius generals del pla són aconseguir el bon estat ecològic del domini públic hidràulic i la satisfacció de les demandes d'aigua, l'equilibri i l'harmonització del desenvolupament regional i sectorial, incrementant les disponibilitats del recurs, protegint la qualitat, economitant l'ús i racionalitzant els seus usos en harmonia amb el medi ambient i els altres recursos naturals.

b) Abast i contingut del pla. L'abast geogràfic de pla correspon a la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears, definida al Reial Decret 125/2007, de 2 de febrer, pel qual es fixa l'àmbit territorial de les demarcacions hidrogràfiques i que comprèn la zona terrestre i marina de les conques hidrogràfiques de l'arxipèlag, així com les aigües de transició, subterrànies i costeres associades a aquestes conques.

L'abast temàtic, la seva significació en el marc de la planificació hidrològica i quines qüestions planteja tractar, ve determinat pels objectius que es pretenen assolir.

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

G
O
I
B

Pel que fa a l'abast competencial del PHIB, es poden diferenciar dos àmbits: l'administració competent en la planificació hidrològica (és a dir, l'Administració hidràulica de les Illes Balears) i les administracions gestores dels recursos hídrics.

Per una altra banda, els continguts obligatoris dels plans hidrològics es detallen a l'article 42 del TRLA. En relació amb la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears, el contingut del pla ha d'ajustar-se també a la Instrucció de Planificació Hidrològica per a la Demarcació Hidrogràfica intracomunitària de les Illes Balears, aprovada per Decret Llei 1/2015, de 10 d'abril (IPHIB).

Pel que fa a l'estructura formal del pla, la revisió d'un pla hidrològic haurà de complir l'establert a l'article 81 del Reglament de Planificació Hidrològica.

Per una altra banda, d'acord amb l'article 42.2 del TRLA, les successives revisions del pla hidrològic contendran obligatòriament la informació addicional següent:

- Resum dels canvis o actualitzacions efectuades des de la publicació del pla precedent.
- Avaluació dels progressos realitzats en la consecució dels objectius mediambientals.
- Resum i explicació de les mesures previstes a la versió del pla anterior que no s'han posat en marxa.
- Resum de les mesures addicionals transitòries adoptades per a les masses que probablement no assoleixin els objectius mediambientals previstos.

c) El desenvolupament previsible del pla o programa. En aquesta fase de planificació no estan definides les actuacions concretes que es derivaran del Pla Hidrològic, per la qual cosa no és possible identificar de forma detallada les actuacions o els projectes que siguin susceptibles de ser sotmesos al procés d'avaluació d'impacte ambiental. No obstant això, al DIE s'inclou una relació de possibles projectes que es podrien incloure al pla i estar sotmesos al procediment d'avaluació d'impacte ambiental.

d) Els potencials impactes ambientals tenint en compte el canvi climàtic. A l'apartat 7 del DIE hi ha una relació dels potencials impactes ambientals (considerant el canvi climàtic) relacionats amb la planificació hidrològica i amb l'execució del programa de mesures.

e) Les incidències previsibles sobre els plans sectorials i territorials concurrents.

Segons el DIE, entre els plans estatals relacionats amb el PHIB, es poden destacar:

GOIB

- Pla Nacional de Depuració, Sanejament, Eficiència, Estalvi i Reutilització (Pla DSEAR).
 - Pla Acció Nacional Ús Sostenible de Productes Fitosanitaris 2018-2022.
 - Estratègia d'Adaptació al Canvi Climàtic de la Costa Espanyola.
 - Pla d'Impuls al Medi Ambient per a l'Adaptació al Canvi Climàtic a Espanya (PIMA Adapta).
 - Estratègies marines d'Espanya, segon cicle (2021-2027).
 - Pla Nacional Integrat d'Energia i Clima (PNIEC) 2021-2030.
 - Pla d'Infraestructures, Transport i Habitatge (PITVI) 2012-2024.
- D'acord amb el DIE, els plans sectorials autonòmics relacionats amb el PHIB són els següents:
- Pla Especial d'Actuació en Situacions d'Alerta i Eventual Sequera de les Illes Balears.
 - Pla de Gestió del Risc d'Inundació de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.
 - Pla Director Sectorial energètic de les Illes Balears.
 - Pla forestal de les Illes Balears 2015-2035.
 - Pla Director Sectorial de ports esportius.
 - Plans Territorials Insulars.
 - Plans Directors Sectorials de Residus.

Esquema de Temes Importants

S'entén per Tema Important (TI) en matèria de gestió d'aigües aquella qüestió rellevant a l'escala de la planificació hidrològica i que pot posar en risc el compliment dels seus objectius.

L'objectiu essencial de l'Esquema de Temes Importants (ETI) de la Demarcació és la identificació dels problemes i el plantejament de solucions per als principals problemes tant actuals com previsibles de la Demarcació Hidrogràfica relacionats amb l'aigua. Es tracta doncs d'analitzar els problemes rellevants que dificulten o impedeixen aconseguir els objectius de la planificació hidrològica. L'ETI constitueix la primera etapa d'elaboració de Pla Hidrològic, prèvia a la redacció del projecte del Pla.

La relació de Temes Importants de la Demarcació que hauran de ser tractats a la revisió del Pla Hidrològic és la següent:

- TI.01 Reutilització i infiltració d'aigües depurades.
- TI.02 Suficiència hídrica, abastiments urbans i dificultats per a atendre les demandes.
- TI.03 Gestió del risc d'inundació.
- TI.04 Fonts de contaminació puntual: sanejament, salmorres, abocadors i indústria.

- TI.05 Establiment del règim de cabals ecològics.
- TI.06 Adaptació i mitigació dels efectes del canvi climàtic.
- TI.07 Contaminació difusa per nitrats i altres.
- TI.08 Explotació i gestió sostenible de les aigües subterrànies.
- TI.09 Millora del coneixement.
- TI.10. Recuperació dels costos dels serveis de l'aigua.

Cal indicar que la preparació de l'esquema de temes importants parteix de l'existència d'un Pla Hidrològic vigent per a la demarcació.

Per una altra banda, s'han considerat les alternatives d'actuació següents per a cada un dels Temes Importants identificats:

Alternativa 0: és l'alternativa tendencial, és a dir, la que descriu la situació ambiental, social, econòmica i legislativa que es donaria entre els anys 2021 i 2027 si no es desenvolupa i implementa el Pla Hidrològic de tercer cicle.

Alternativa 1: és l'alternativa global, un cop analitzades les mesures establertes al pla vigent, a on es detallen les solucions a adoptar o implantar que es preveu que permetin resoldre els principals problemes de la demarcació identificats a l'Esquema de Temes Importants a data de 2027. Així, es compleix amb els requeriments de la DMA, rectificants, ampliant o modificant les mesures ja establertes. Aquesta alternativa presenta dues limitacions: el pressupost existent i una limitació tècnica per a assolir determinats objectius en els terminis requerits.

Alternativa 2: aquesta alternativa es configura en el cas que l'alternativa 1 no sigui suficient o sigui impossible la seva execució i planteja la possibilitat d'exoneració de compliment dels objectius ambientals.

Consultes a les administracions afectades

El Servei de Protecció d'Espècies va informar el següent:

En aquesta fase d'avaluació no estan definides les actuacions concretes que es derivaran del pla hidrològic, per la qual cosa no es poden identificar de manera detallada les actuacions susceptibles de ser sotmeses al procediment d'EIA.

Segons l'opinió d'aquest servei, no és possible a aquesta fase avaluar els efectes sobre la flora i fauna protegides. En un futur, caldrà avaluar les actuacions susceptibles de provocar un efecte sobre aquestes espècies.

En conclusió, el Servei de Protecció d'Espècies informa favorablement el document d'abast del Pla Hidrològic de les Illes Balears de tercer cicle (2021-2027).

El Servei de Reforma i Desenvolupament Agrari va informar que no hi tenia res que al·legar des del punt de vista agrari.

El Servei de Residus va informar el següent:

Consideracions tècniques

1. Les aigües residuals urbanes es troben fora de l'àmbit d'aplicació de la Llei 22/2011, de residus i sòls contaminats i, per tant, l'activitat de producció, transport i gestió es troben fora de l'àmbit d'aquesta llei. Es considera necessari que l'estudi ambiental estratègic reculli la valoració del seguiment que es realitza a les EDARs de les entrades d'aigües no residuals urbanes que entren a les plantes de tractament i l'impacte que tenen aquestes sobre les aigües regenerades (compostos com àcids, bases, contaminants emergents,...) i/o llots de depuradora (metalls o compostos com antifouling o similar...) i poder establir a partir d'aquest volum poder valorar la necessitat d'establir els criteris d'acceptació d'aigües a les EDARs.

2. Un dels punts importants de la revisió del Pla Hidrològic de les Illes Balears tindrà com a objectiu la detecció i control de contaminants puntuals. Per tal de poder valorar l'objectiu de recuperació de les possibles afeccions s'hauria de valorar l'impacte que puguin tenir aquestes contaminacions sobre la salut de les persones i els ecosistemes i establir els valors a partir dels quals els contaminants més habituals no suposen un risc.

Conclusions

S'informa que l'estudi ambiental estratègic haurà d'incloure les següents valoracions:

- L'impacte de les aigües recepcionades a les instal·lacions de depuració d'aigües residuals urbanes, procedents d'empreses amb camions cisterna, i que no tenen un origen domiciliari sinó origen industrial (neteges de dipòsits, aigües hidrocarburades,...).
- L'impacte de les aigües contaminades sobre la qualitat de les aigües subterrànies i els valors dels contaminants a partir dels quals es considera que el risc és assumible per a la massa d'aigua.

El Consell Insular de Menorca va informar el següent:

Una vegada revisada la memòria del document inicial de l'avaluació ambiental estratègica del 3er cicle de planificació hidrològica, des del Departament de Medi Ambient i Reserva de Biosfera del Consell Insular de Menorca volem fer les següents aportacions:

Quant a l'apartat 4.1.1 Situació actual de les masses d'aigua i evolució previsible consideram que el nombre de masses analitzades en la categoria rius és insuficient, inferior al 50%, pel pròxim cicle de planificació hauria de ser un objectiu augmentar el nombre de masses d'aigua analitzades. Quant a l'estimació de la demanda, s'afirma que a Menorca disminueix la demanda degut principalment a la disminució del regadiu.

S'hauria de contrastar aquesta dada, la darrera comparativa d'usos del sòl feta per l'OBSAM diu que el regadiu s'ha incrementat un 8,5 % del 2007 al 2015, ens estranya en tot cas que hi hagi un canvi de tendència tan gran en només 5 anys. S'ha de tenir en compte també que els escenaris climàtics duen a una disminució de la precipitació primaveral i per tant un augment del reg de reforç que a Menorca és prou rellevant, si bé no seria estrictament regadiu, pot representar un consum d'aigua considerable.

Quant a l'esquema de temes importants al grup de compliment d'objectius mediambientals ampliariem el tema de «gestió d'inundacions» a «gestió dels serveis ecosistèmics associats als rius i torrents» (biodiversitat, connectivitat, recàrrega aquífer, inundacions, depuració...), o afegir un nou tema que tracti els torrents com ecosistemes d'alt valor ecològic i no només com a prevenció de riscos.

Quant a les propostes als temes principals proposats

TI.01_Reutilització i infiltració aigües depurades. Afegiríem com a propostes, separació de pluvials i evitar que entrin a les EDAR i incrementar el seguiment i control de les EDAR privades.

TI.02_Suficiència hídrica. Afegiríem com a propostes la vinculació normativa dels plans de gestió sostenible de l'aigua amb els instruments d'ordenació urbanística. Tenir en compte els escenaris climàtics regionalitzats durant el període de vida del planejament urbanístic a l'hora d'estimar els recursos disponibles.

TI.03_Gestió inundacions. Afegir una proposta que sigui treballar amb uns criteris de manteniment dels torrents, que tinguin en compte el paper de la vegetació ripària en la prevenció d'inundacions, millora qualitat aigua i resta de serveis ecosistèmics associats.

TI.05_Establiment caudals ecològics. Afegiríem la proposta d'ampliar el nombre de rius avaluats, actualment no arriba al 50% i es un ecosistema prou important per incrementar l'esforç d'avaluació. Dins els criteris de prioritització de càlcul de cabal ecològic, incorporar els torrents que desemboquen a aigües de transició on l'aport d'aigua dolça temporal és essencial per mantenir els ecosistemes actuals (com per exemple s'Albufera des Grau) o Goles de Trebalúger i Algendar.

TI.06_Adaptació i mitigació canvi climàtic. Faltarien propostes d'adaptació, la majoria són de mitigació, algunes mesures a afegir en termes d'adaptació al canvi climàtic en recursos hídrics podrien ser:

- adoptar criteris d'adaptació al canvi climàtic i calcular els efectes en el cicle de l'aigua dels plans de gestió forestals.

TI.07_Contaminació difusa nitrats. En les propostes que fan referència a les activitats agràries i en concret la proposta de carnet d'aplicador de fertilitzants, proposam fer referència explícita a l'agricultura d'oci que no tenen la normativa específica que puguin tenir els professionals i per tant no hi ha capacitat de control.

TI.08_Explotació i gestió sostenible aigües subterrànies. Afegir una proposta per promoure i estalonar les iniciatives de Comunitats d'Usuaris d'explotació conjunta d'aigües subterrànies.

Quant a espais protegits, tenir present que tant la part terrestre com tota la part marina, costera i d'aigües interiors i exteriors, àmbit del Pla Hidrològic està declarat com a Reserva de Biosfera pel que s'hauria de tenir en compte la zonificació establerta i el Pla d'Acció aprovat.

Quant als impactes potencials de les noves mesures. Afegiríem un potencial impacte nou que seria la potencial afectació al cel nocturn per contaminació lumínica de les infraestructures d'aigua, en consonància amb el reglament de cel nocturn del Consell Insular de Menorca.

El Servei d'Abocaments va informar el següent:

Consideracions tècniques

Revisada la Memòria del Documento inicial de la Evaluación Ambiental Estratégica del 3er ciclo de planificación hidrológica. Demarcación Hidrogràfica de les Illes Balears, redactat per l'empresa TRAGSATEC i signat pel Sr. Javier Tebar i la Sra. Soledad Martín-Vidales Herencia, s'informa que:

- S'està fent la revisió del PHIB de tercer cycle de planificación hidrológica (2021-2027) que ha de ser sotmès a l'Avaluació Ambiental Estratégica (EAE), per la qual cosa s'ha elaborat aquest Document inicial estratègic que ara està en la fase de consultes a les administracions públiques afectades i a les persones interessades, abans d'elaborar el Document d'abast de l'Estudi d'Impacte Ambiental Estratègic.

- Cada Demarcació Hidrogràfica elabora el Pla hidrològic que és l'element essencial per a la gestió que permetrà assolir els objectius de la DMA, Directiva 2000/60/CE. L'objectiu principal de la DMA és el d'assolir el bon estat ecològic de totes les masses d'aigua de la Demarcació Hidrogràfica. En el capítol de la situació actual de les masses d'aigua 2018 a les Illes Balears, en relació a les masses d'aigua costaneres, s'ha observat una millora de l'estat ecològic de les masses d'aigua a les Illes Balears, respecte a la darrera revisió anticipada del PHIB de segon cycle.

- A les Directrius per a la revisió del Pla, dins els temes importants (TI), s'exposen les principals decisions que es proposen per al tercer cycle de planificación hídrica de la Demarcació i es fa una important proposta perquè els efluents de les EDARS es puguin destinar a reutilització i infiltració (T101) així com també per actuar damunt les fonts de contaminació puntual; sanejament, salmorres, abocadors i industrials (T104). Aquestes qüestions són les principals línies d'actuació per tal d'assolir una recuperació de la qualitat de les aigües marines i la millora de l'estat dels ecosistemes aquàtics a les Illes Balears.

Per tot això, d'acord amb les competències d'aquest Servei per autoritzar i controlar els abocaments al mar, s'hauran de desenvolupar i concretar tots els programes de mesures per destinar el màxim cabal d'aigua depurada a reutilització. Ara bé, no es podrà assolir aquest objectiu si les aigües depurades no són aptes per a reutilitzar per a reg de cultius i jardins, degut a la deficient qualitat dels efluents, per la qual cosa s'hauran d'augmentar els nivells actuals de qualitat de les aigües depurades a les EDARS.

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

Per tot això, els programes de mesures hauran d'incidir en la millora de les xarxes de sanejament municipals per tal de reduir el contingut de clorurs que entren a les EDARs, ja que els tractaments als que estan sotmeses les aigües residuals no redueixen els nivells de salinitat. Aquest alt contingut de clorurs a les entrades de les EDARs és degut a que a les xarxes de sanejament properes a la línia de costa hi ha infiltracions d'aigua de mar, algunes xarxes es troben davall el nivell freàtic. També hi ha alguns indrets en què hi ha una aportació d'aigües de rebuig de dessaladores d'establiments hotelers o de particulars que aboquen la salmorra a la xarxa de sanejament municipal.

Tenint en compte aquest panorama, s'ha de valorar ambiental i econòmicament que una dessalació d'aquestes aigües residuals depurades implicaria un rebuig de salmorra que s'hauria d'abocar al mar. Els abocaments de salmorra al mar generen un nou impacte ambiental perquè la Posidonia és una planta molt sensible als augments de salinitat. Si no es fan actuacions a nivell de les xarxes de sanejament difícilment es podrà abordar seriosament el tema de la reutilització de les aigües depurades procedents de les EDARs a les Illes Balears.

Finalment, apostar per la reutilització dels efluents de les EDARS implicarà reduir els abocaments d'aigües depurades al mar actuals, qüestió que ha de suposar una fita de la Planificació Hidrològica, dins el Pla Hidrològic de les Illes Balears.

El Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera va concloure el següent:

El document inicial (DIE) del pla hidrològic que es presenta incorpora moltes mesures noves amb afeció als vectors canvi climàtic i atmosfera que s'havien ja sol·licitat durant la revisió anticipada del segon cicle. Aquestes mesures es concreten, si bé no hem avaluat el seu pressupost i calendari d'execució. El DIE enfronta parcialment els reptes que suposa el canvi climàtic, però avui en dia la informació disponible no és suficient per poder predir de manera adequada la disponibilitat hídrica del futur. El pla es presenta per al període 2021-2027 i considera que no hi haurà grans canvis per a aquest període, però sí vol establir les bases per a un futur més llunyà.

En tot cas hi ha una sèrie d'aspectes que s'han de tenir en compte:

- 1. Quan s'indica que «En las islas de Mallorca, Menorca y Eivissa se realizará un reparto por municipios de la cantidad máxima de agua subterránea que es posible extraer en las masas en mal estado y en riesgo, así como un reparto del agua desalinizada o de red en alta», no resta clar si a efectes pràctics això suposarà una limitació directa per al desenvolupament urbanístic o d'activitats econòmiques consumidores d'aigua.*
- 2. El fet de voler utilitzar aigua desalinitzada per evitar l'explotació dels aqüífers en risc o en mal estat, i que hi hagi un ús de la mateixa en l'hivern pot suposar un consum important d'energia. Tal vegada s'ha de plantejar una recuperació més a llarg termini d'aqüífers (sol·licitud d'exoneració...) i més sostenible.*
- 3. El fet de voler augmentar el tractament terciari, gran consumidor (segons el tipus) d'energia s'ha d'avaluar abans de dur-ho endavant. No només fer una avaluació econòmica, sinó també ambiental de la necessitat d'implantar aquests tipus de sistemes.*
- 4. Es proposa implementar energies renovables tot allà dins de les pròpies instal·lacions on sigui possible. També es podria considerar la possibilitat d'implementar energies renovables fora d'aquestes instal·lacions per tal de tenir més capacitat de generació i cobrir més el consum.*
- 5. Un dels grans consumidors és el sector agrari. S'ha de continuar en la implementació de sensors i noves tecnologies per tal d'optimitzar el reg. A més s'haurien de desincentivar clarament aquells conreus i jardins que siguin grans consumidors del recurs hídric.*
- 6. Les piscines són en general grans consumidores del recurs hídric. Més encara les piscines que es munten de manera temporal. S'haurien de fer actuacions per tal de perseguir les piscines il·legals i per evitar l'ús de piscines temporals (almenys de segons quins tamanys).*
- 7. Es podria pensar en la possibilitat d'utilitzar dipòsits d'aigua com a emmagatzematges d'energia. Un exemple podria ser que els aljubs que s'hagin d'omplir mitjançant bombeig funcionin, de manera intel·ligent, quan hi hagi un sobrant d'energia renovable a la xarxa, i evitin*

funcionar quan l'energia prové d'energia fòssil. A més es podria fer que funcionassin únicament en hores vall quan només hi hagi la possibilitat de funcionar amb energia d'origen fòssil.

Adicionalment es poden habilitar grans infraestructures existents, com ara l'embassament de Cúber, per tal d'emmagatzemar excés d'energia renovable.

8. Els nous edificis o aquells que pateixin una reforma integral, sobretot del sector hoteler, podrien disposar d'una xarxa separativa d'aigua, per tal de poder subministrar dos tipus d'aigua de diferent qualitat. Així doncs es podria reaprofitar també l'aigua dins del mateix edifici.

9. S'han de recordar alguns aspectes específics a destacar de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica:

Art. 20.1 El pla ha d'incorporar:

a) Una anàlisi del seu impacte sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle directes i induïdes, així com mesures destinades a minimitzar-les o compensar-les en cas que no es puguin evitar.

b) Una anàlisi de la vulnerabilitat actual i prevista davant els efectes del canvi climàtic i mesures destinades a reduir-la.

c) Una avaluació de les necessitats energètiques del seu àmbit d'actuació i la determinació de les mesures necessàries per minimitzar-les i per garantir la generació d'energia d'origen renovable.

Article 40. Substitució d'instal·lacions i aparells

1. Les administracions públiques de les Illes Balears han de fomentar la substitució d'instal·lacions d'energia obsoletes per altres de més eficients, com també el consum d'aparells eficients.

3. Es poden declarar d'utilitat pública els projectes d'instal·lacions de pous de geotèrmia oberta i tancada en funció del seu l'interès energètic.

Art. 55.3. La regulació de la demanda ha d'incloure, com a mínim, programes de modulació de la càrrega de la demanda i el fre del creixement de les puntes de demanda d'energia activa i reactiva.

Art. 71, en obres públiques, s'ha d'incloure a les licitacions els condicionants d'aquest article.

La Disposició addicional sisena contempla tot un serial de mesures específiques per a la gestió dels recursos hídrics, la major part de les quals ja apareixen contemplades en el document inicial estratègic que es presenta.

10. Quant a les mesures que es proposen a l'alternativa 2, que roman únicament com a element auxiliar en cas de que no s'assoleixin els objectius amb l'alternativa 1, es considera que directament s'han de considerar les mesures que es contemplen respecte del vector canvi climàtic.

El Servei de Salut Ambiental va informar el següent:

Es realitzen les següents aportacions:

1. En general, el document condiona les actuacions d'extracció d'aigua a l'estat quantitatiu de les masses d'aigua; es considera imprescindible que s'inclouï també com condicionant l'estat qualitatiu de les mateixes, principalment en referència als paràmetres relacionats amb la salut pública (nitrats, clorurs, sulfats,...), tots ells establerts al Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà, i modificacions posteriors. Així, a cada punt que condioni una actuació a l'estat quantitatiu de les masses d'aigua s'hauria d'afegir «i qualitatiu».

2. Referent al TI.01:

a. Punt 6: la redacció d'aquest punt és un poc confusa ja que pareix indicar que en cas de destinar les aigües depurades al reg s'haurà d'implementar un sistema terciari de depuració. El sistema de depuració haurà de ser el necessari per donar la qualitat que requereix el reg o altres usos, establerta al Reial Decret 1620/2007, de 7 de desembre, pel qual s'estableix el règim jurídic de la reutilització de les aigües depurades, i disposar d'autorització explícita per reutilitzar-la.

b. Punt 7: es considera necessari eliminar la referència a la normativa actual («Con la actual normativa deben cumplir [...] zonas verdes públicas»); els criteris de qualitat estan establerts al RD 1620/2007 i el nivell de qualitat està definit atenent, entre altres, a criteris sanitaris.

- c. Punt 8: es considera necessari augmentar la inspecció per part de l'òrgan competent tant d'abocaments de salmorres no autoritzats com de la qualitat de les aigües regenerades.
- d. Punt 9: es considera necessari obligar a utilitzar aigües regenerades pel reg de zones verdes públiques i neteja viària, a més de pel reg de camps de golf.
- e. Punt 11: es considera la recàrrega d'aqüífers mitjançant infiltració d'aigües regenerades una actuació molt apropiada però s'han de prendre les mesures necessàries per que no minvi la qualitat de les seves aigües ja que pot conduir a problemes de salut pública.

3. Referent al TI.02:

- a. Punt 10: l'estudi d'ampliació de la capacitat de la xarxa en alta ha de tenir en compte l'estat qualitatiu de la massa d'aigua: si l'estat no és l'adequat no es pot corregir l'actual problema de presència de contaminants a l'aigua de consum humà.
- b. Punt 14: l'obligació d'elaborar i aprovar ordenances municipals que estimulin l'estalvi d'aigua s'ha d'estendre a tots els municipis, no només als que tinguin masses d'aigua subterrània en mal estat quantitatiu.

4. Referent al TI.06:

- a. Punt 4. aquest punt s'ha d'eliminar del PHIB. El Decret 53/2012, de 6 de juliol, sobre vigilància sanitària de les aigües de consum humà de les Illes Balears estableix al seu annex I punt 2.3.4.1 Dipòsits de la xarxa general la prohibició de situar cap instal·lació ni a la coberta ni per damunt dels dipòsits, condició establerta per motius de salut pública.

5. Referent al TI.07:

- a. Punt 3: s'ha d'afegir, al final del punt «i de salut pública», quedant redactat com segueix:
«En estos últimos casos se deberán utilizar sistemas individuales u otros sistemas adecuados que consigan un nivel igual de protección medioambiental y de salud pública».
- b. Punt 8: indicar que en cas d'implantar dipòsits estancs, aquests hauran d'estar gestionats per una empresa autoritzada.

6. Referent al TI.08:

- a. Punt 10: l'ús d'aigua de pluja pot suposar un risc per la salut si no es gestionen adequadament pel que no es poden utilitzar en activitats d'ús pel públic en general (bars, agroturismes, hotels, etc.).

Ports de les Illes Balears va informar el següent:

[...]

Vista la citada documentació, s'efectuen les següents consideracions:

Primera. Identificació de les autoritats competents que actuen dins la Demarcació Hidrogràfica
Dins les seves competències, totes les administracions públiques han de desenvolupar funcions d'administració i control, de programació i materialització d'actuacions i mesures, recaptar tributs i realitzar estudis, que es tenen en compte en la formulació del Pla Hidrològic i la seva revisió.
En la taula 3, del Pla, es presenten les autoritats competents i «rols» que es desenvolupen en la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears, que inclouen la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, de la qual depèn Ports de les Illes Balears. Els «rols» atribuïts són:

- g) Preparació del programa de mesures
- h) Implementació de les mesures
- i) Participació pública

Els ports estan clarament inclosos dins l'àmbit d'aplicació de la Directiva Marc de l'Aigua en trobar les aigües marítimes costaneres i de transició dins dels seus objectius de protecció, sense perjudici de la seva qualificació jurídica, dels diferents àmbits competencials i de la legislació específica que els sigui aplicable.

Així doncs, els ports queden inclosos dintre l'àmbit espacial denominat «Demarcació Hidrogràfica», figura establerta com a unitat bàsica de gestió dels ecosistemes aquàtics, per la qual s'ha creat l'anomenat Consell Balear de l'Aigua amb un o una representant de Ports IB.

La incorporació de les àrees portuàries en l'àmbit d'aplicació de la DMA, fa que també en aquests espais, sigui necessari establir un sistema de qualitat de les aigües de referència, homogeni i estandaritzat, amb la qual es pugui valorar la «qualitat química» i «l'estat ecològic» de les masses d'aigua, tenint en compte els impactes i les repercussions que pot causar l'activitat humana en les masses d'aigua en qüestió.

El terme «qualitat de l'aigua» en les zones portuàries de Ports IB comparteix competències entre les diferents administracions ambientals, tant a nivell local, autonòmic i estatal, i l'entitat pública responsable dels ports autonòmics, Ports IB, com gestor/regulador de les activitats que es desenvolupen en la Zona de Servei del port.

La Llei 10/2005, de 21 de juny, de Ports de les Illes Balears, inclou en els seus principis generals la implantació efectiva de mesures de control i qualitat ambiental.

Per aquests motius, el 2019 es va licitar el contracte «Servei d'assistència tècnica per la gestió integral de la qualitat de les aigües litorals de les zones portuàries dels ports de gestió directa de Ports IB», a partir del document «Programa de gestió integral de les aigües ZEP de gestió directa», el qual tenia els objectius de complir amb l'obligació de portar a terme un seguiment de la qualitat de les aigües portuàries, per tal de controlar les activitats que es desenvolupen en la Zona de Serveis del Port (ZSP). Establint les bases per a l'avaluació de la qualitat de l'aigua en els espais gestionats de manera directa per Ports IB, per tal de desenvolupar les activitats portuàries de manera sostenible, protegint i millorant el medi aquàtic, preservant el litoral, i conservant els valors culturals paisatgístics i mediambientals.

L'acompliment de l'objectiu general s'ha de realitzar a partir d'una sèrie d'objectius particulars:

- 1. Establiment de l'àmbit d'aplicació.*
- 2. Delimitació d'usos i tipificació de les masses d'aigua.*
- 3. Avaluació inicial de l'estat ambiental.*
- 4. Establiment d'un programa d'avaluació i gestió de riscos ambientals.*
- 5. Establiment d'un programa de vigilància ambiental.*
- 6. Establiment d'un programa de gestió d'episodis contaminants.*

Els mètodes utilitzats són els establerts a ROM 5.1.13; Reial Decret 817/2015, d'11 de setembre; Decret llei 1/2015, de 10 d'abril.

Per això, es troba necessari tenir en compte la incorporació de rols addicionals com:

- a) Anàlisi de les pressions i efectes*
- c) Controls de les aigües superficials*
- e) Valoració de l'estat de les aigües superficials.*

Segona.- Tipologia de les masses d'aigua portuàries

La Directiva 2000/60/CE defineix en el seu article 2, Definicions, punt 9) «massa d'aigua molt modificada» com una massa d'aigua superficial que, com a conseqüència d'alteracions físiques produïdes per l'activitat humana, ha experimentat un canvi substancial en la seva naturalesa, designada com a tal per l'Estat membre d'acord amb el que disposa l'annex II».

El punt 3 del mateix article estableix els supòsits en què l'estat podrà considerar una massa com a molt modificada:

[...]

Les aigües portuàries dels diferents ports gestionats per Ports de les Illes Balears (Zona de servei portuari I i Zona de Servei Portuari II), s'han considerat com a masses d'aigües costeres, en concret aigües costeres rocoses profundes (AC-T22) i aigües costeres sedimentàries someres (AC-T24).

En el punt on s'exposa la tipologia de masses d'aigua molt modificades i artificials, s'inclouen els ports d'interès general depenent de l'Autoritat Portuària de Balears, com aigües costeres molt modificades, la justificació d'inclusió d'aquestes dins aquesta tipologia, ve donada per:

- La massa d'aigua veu reduïda la seva capacitat de renovació com a resultat de la presència d'infraestructures portuàries, com ara dics, molls i pantalans.*
- Presència de canal d'accés (i possiblement zones de fondeig).*
- Zones sotmeses a dragats de manteniment.*

L'ordenació dels ports de Ports de les Illes Balears es va dictar amb la Llei 10/2005, de Ports de les Illes Balears, que preveu l'harmonització del sistema portuari amb la preservació del litoral en consonància amb els seus valors mediambientals.

Aquesta normativa també preveu la regulació d'activitats i serveis a desenvolupar en l'àmbit portuari, l'autorització d'operacions marítimes i de les destinades a garantir la seguretat dels usuaris, o d'obres i instal·lacions que s'hagin de sotmetre els estudis i avaluacions ambientals en els casos que sigui preceptiu (articles 2 i 27).

Com senyala la Llei, la utilització de les aigües portuàries s'ha de regir pel que estableix la mateixa, les normes reglamentàries que la desenvolupen i el Pla General de Ports i els Plans d'ús i gestió dels ports, corresponent en aquesta administració portuària assignar els usos, juntament amb els criteris de sostenibilitat mediambiental; d'acord amb la legislació reguladora del domini públic marítimo-terrestre quan correspongui (article 7).

L'activitat portuària en sí mateixa implica l'existència d'alteracions físiques i altres factors que modifiquen els espais, en els quals es du a terme, per això és indispensable que els ports disposin dels elements necessaris que permetin efectuar les operacions d'atracament, varada o fondeig al que s'ha de dedicar, amb les consideracions de seguretat adequades. A més, han de tenir la superfície d'aigua i calat adequats pels tipus d'embarcacions permeses i per les operacions portuàries que es pretenguin desenvolupar (article 3 del Decret 11/2001, de 18 de febrer, del Reglament que desenvolupa la Llei).

Així doncs, les circumstàncies definides en la versió inicial del tercer cicle de planificació del PHIB 2021-2027, envers a les circumstàncies que permeten la classificació dels ports d'interès general de les Illes Balears, ja que són bàsiques per mantenir la seguretat i operativitat portuària.

Per tant, es sol·licita que es revisi la classificació de la totalitat dels ports de les Illes Balears, i si és el cas, es classifiquin com a aigües modificades o molt modificades, per tal de desenvolupar les activitats normals dels ports, incloent la necessitat de realitzar el manteniment de les infraestructures portuàries existents, la presència de canal d'accés i zones de fondeig, i de dragats de manteniment.

Tercera-Reubicació del material de dragat

Els ports de les Illes Balears estan dintre la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.

En els darrers anys Ports IB ha intentat trobar una solució a la realització de dragats de manteniment i la seva reubicació dintre el mateix sistema sedimentari marí.

Aquest fet ve donat per una disminució de calat en la part de la bocana i canal d'entrada de ports, com a resultat de l'acumulació de material per la pròpia dinàmica litoral.

Aquest material en la majoria dels casos està format per sorra i vegetació marina, sobretot posidònia morta, que provenen de banc d'arena i praderes de zones properes.

Aquesta dinàmica sol tenir una periodicitat anual, provocant disminucions de calats a mesura que s'incrementa el temps, tot i que en alguns casos també es produeix per temporals produïts a qualsevol època de l'any.

La problemàtica generada requereix d'intervencions ràpides, ja que en moltes ocasions la pèrdua de calat resulta un perill per a la navegació i el desenvolupament de les activitats portuàries.

Per solucionar la problemàtica existent es planteja la retirada del material acumulat i la seva reubicació en Zones de Servei portuari o Zones idònies dintre de l'àmbit de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears, seguint les «Directrices para la caracterización del material dragado y su reubicación en aguas del dominio público marítimo-terrestre (Comisión Interministerial de Estrategias Marinas, CIEM 2017)», sempre i quan es tracti de materials no contaminants de categoria A, la gestió dels quals sempre que sigui possible s'ha de fer dins el mateix sistema de procedència.

Per això, es considera necessari tenir en consideració la possible gestió d'aquesta tipologia de material dintre l'àmbit de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.

L'Autoritat Portuària de Balears va informar el següent:

Se destacan a continuación, a modo de introducción y justificación, los aspectos que se consideran más relevantes para su consideración, y que ya se han ido trasladando por la Autoridad Portuaria de Baleares en anteriores escritos (relativos a la Directiva Marco del Agua y al Plan Hidrológico) a la Dirección General de Recursos Hídricos de la Conselleria de Medi Ambient i Territori.

Designación de Masas de Aguas Muy Modificadas (MAMM)

El 10 de septiembre de 2008 se aprobó por el Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino la Instrucción de Planificación Hidrológica, que aunque sólo resulta de obligada aplicación a las cuencas hidrográficas intercomunitarias, contempla para los puertos de interés general situados en ellas (la mayoría del conjunto del sistema portuario estatal) directrices fijadas a partir de un trabajo de coordinación y consenso entre dicho Ministerio, Puertos del Estado y el resto de autoridades competentes, y que pueden resultar válidas, sin perjuicio de las particularidades y adaptaciones que sean precisas, para el tratamiento de los cinco puertos situados en Baleares y gestionados por esta Autoridad Portuaria.

En aquellos casos donde el desarrollo de una actividad implica la existencia de alteraciones físicas que modifican la naturaleza de la masa de agua, ésta puede ser calificada como masa de agua muy modificada (MAMM). En relación a los puertos de interés general en Baleares, como para los del resto del sistema portuario de titularidad estatal, podría ser considerada como MAMM al menos toda aquella del dominio público portuario en la que se den alguna de las siguientes circunstancias:

- La masa de agua ve reducida su capacidad de renovación como resultado de la presencia de infraestructuras portuarias, tales como diques, muelles y pantalanes.
- Presencia de canales de acceso y navegación, y las zonas de espera y de fondeo.
- Zonas sometidas a dragados de mantenimiento.

En la zona I (o interior de las aguas portuarias, que abarca los espacios de agua abrigados natural o artificialmente), la ocupación de la línea de la costa y de las zonas intermareales tiene como uno de sus efectos la reducción de la renovación de la masa de agua, que unida a la acción provocada por las hélices de los buques, determina modificaciones de los hábitats que hacen imposible el desarrollo normal y estable de las especies propias del entorno. Este efecto puede extenderse de forma similar a los canales de acceso y navegación, y las zonas de espera y de fondeo (Zona II, o exterior de las aguas portuarias).

Por todo ello, resulta conveniente que se valore considerar como MAMM todas las zonas I y zonas II de los puertos de la Autoridad Portuaria de Baleares, dado que existen en la zona II canales de acceso y navegación, y las zonas de espera y de fondeo, conviniendo probablemente también que pudieran ser ocupadas o abrigadas por eventuales futuras ampliaciones de los puertos cuando éstas resulten necesarias.

Así, como referencia, la citada Instrucción de Planificación Hidrológica, establece que serán candidatas para su designación preliminar como MAMM las zonas I de los puertos y aquellas partes de la zona II donde existan canales de acceso o dragados periódicos. El proceso de designación definitiva de una masa de agua como MAMM está descrito en dicha Instrucción, y básicamente consistiría en poner de relieve la importancia económica y social de la actividad desarrollada en dicha masa de agua portuaria y la imposibilidad técnica de devolver a la misma a sus condiciones naturales.

En definitiva, entiende esta Dirección que, conforme a las definiciones que contempla el art 2 de la Directiva Marco de Agua 2000/60/CE, pueden designarse como "masas de agua muy modificadas" (MAMM), las de los puertos gestionados por la Autoridad Portuaria de Baleares, con las siguientes especificaciones:

- Puerto de Palma: Zonas I y II.
- Puerto de Alcúdia: Zonas I y II.
- Puerto de Maó: Zonas I y II.
- Puerto de Eivissa: Zonas I y II.
- Puerto de la Savina: Zonas I y II.

Definidas por:
[...]

https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403

A continuación se detallan las superficies correspondientes a las zonas de las Aguas I y II de los puertos dependientes de la Autoridad Portuaria de Baleares:

- Tipo aguas costeras muy modificadas. Corresponde a las aguas interiores o dársenas y zonas de fondeo, y canales de acceso de los Puertos del Estado (APB). Se adjuntan planos de las citadas Aguas I y II de los 5 puertos.

Nombre	Área zona I (km ²)	Área zona II (km ²)
Port de Palma	2,37	23,66
Port d'Alcúdia	0,38	5,24
Port de Maó	3,08	3,77
Port d'Eivissa	1,04	6,82
Port de la Savina	0,08	0,39

También se ha señalado a la citada Dirección General de Recursos Hídricos, en distintos escritos, lo siguiente:

Aguas costeras muy modificadas

El Programa de Vigilancia Ambiental de los Puertos del Estado es el instrumento que permite conocer el estado y evolución de la calidad de las masas de agua de la Zona de Servicio Portuario, poner en evidencia las deficiencias del Programa de Evaluación y Gestión de Riesgos Ambientales y activar el Programa de Gestión de Episodios Contaminantes, siguiendo las Recomendaciones para la Calidad de las aguas litorales en áreas portuarias (ROM 5.1-13, que forma parte del Programa de Recomendaciones para Obras Marítimas dirigido por Puertos del Estado). Para ello, el programa de vigilancia ambiental se desarrolla a través de la consecución de los siguientes planes de trabajo:

1. La Vigilancia Sistemática es la herramienta utilizada para la valoración de la calidad de las masas de agua.
2. La Inspección Visual es el conjunto de actividades encaminadas a la detección precoz de las emisiones contaminantes.

Para garantizar la representatividad de los resultados de la vigilancia sistemática, el número de puntos de muestreo de las masas de agua se ha definido tomando en consideración las presiones a las que están sometidas las masas de agua, la información previa disponible, la uniformidad de las condiciones ambientales, etc.

En los puertos de APB se ha considerado que dicha representatividad puede alcanzarse midiendo en 19 estaciones, cada una de ellas situada en una Unidad Acuática de Gestión Acuática Portuaria (UGAP). Todas las UGAP se han considerado como masas de agua modificada (sometida a una intensa actividad portuaria), aunque a cada una de ellas se les ha calculado la capacidad de renovación obteniendo así características diferentes para cada UGAP. De este modo, existen 5 estaciones de muestreo situadas fuera de las dársenas de los puertos de APB y que se han considerado masas de agua muy modificadas de renovación alta (destacar que la Recomendación de la ROM 5.1-13 permite esta definición).

Dentro de las Masas de agua Muy Modificadas se distinguen diferentes categorías en función de las características del fondo; duro (rocoso) o blando (sedimentario) y de la Tasa de Renovación de las aguas; bajo o aceptable.

[...]

Tabla 205. Estaciones de seguimiento previstas en el programa de vigilancia ambiental de los puertos del Estado en las masas costeras muy modificadas.

[...]

En estas estaciones, se prevé el estudio de las comunidades características, además del estado químico, con las siguientes periodicidades:

[...]

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

La valoración del Estado Ecológico (masas de agua no modificadas) y del Potencial Ecológico (masas de agua modificadas) se lleva a cabo mediante el cálculo de la calidad de cada uno de los dos compartimentos ambientales que constituyen las masas de agua (medio pelágico y medio bentónico).

La calidad ambiental de las unidades de gestión muy modificadas se evalúa atendiendo al procedimiento indicado en la Figura 37. La valoración requerirá el análisis de cuatro elementos de calidad:

- *Calidad físico-química del sedimento.*
- *Calidad biológica del agua y del bentos.*
- *Calidad físico-química del agua.*
- *Calidad química del agua y del sedimento (NCA).*

[...]

Evaluación de la Calidad Ambiental

La calidad ambiental de las UGAP por parte de APB se evalúa a partir de la integración jerárquica de los elementos de calidad indicados.

Los cuatro niveles de calidad ambiental establecidos son: Buena, Moderada, Deficiente y Mala. También se adjuntan instrucción de Control de Aguas que tiene aprobada la APB en su sistema integrado de gestión certificado con la ISO 14001, así como el pliego de prescripciones técnicas que recoge los trabajos que se realizan actualmente a través de la empresa adjudicataria (en estos momentos CBBA).

Por último, como administración afectada, en línea con lo que se ha venido informando repetidamente a lo largo del proceso de implementación de la Directiva Marco para las políticas del Agua en la Demarcación de Baleares, y al objeto de que se tenga en cuenta en el Plan Hidrológico de 3r ciclo (2021-2027), hay que resaltar que desde el punto de vista de la calidad de las aguas deben verse los puertos fundamentalmente como receptores de contaminación proveniente de usos y actividades externos a los propiamente portuarios, generados en muchos casos fuera de su zona de servicio y bajo control de otras administraciones. Entre estas fuentes o focos principales de contaminación de las aguas portuarias, se encuentran los aportes de los torrentes y sus arrastres sólidos, así como distintos vertidos autorizados desde tierra al mar (emisarios, colectores, aliviaderos, o incluso conductos de vertido de aguas de refrigeración de las centrales térmicas, en Mahón y en Eivissa) y en ocasiones vertidos no autorizados (incluyendo residuos sólidos de tipo urbano en aquellas zonas de la zona de servicio abiertas al uso ciudadano). A todas estas fuentes o focos de contaminación externas a los puertos son atribuibles las presiones más fuertes sobre la calidad de sus aguas, las cuales resultan notablemente superiores a las derivadas de usos y actividades portuarias.

El Departament de Turisme, Medi Rural i Marí i Cooperació Municipal (Secció d'Agricultura, Ramaderia i Pesca) del Consell Insular d'Eivissa va informar el següent:

Les Illes Balears, i Eivissa en concret, és territori especialment vulnerable davant la dependència externa d'aliments i d'entrades agràries. Per això, l'aposta per la seguretat i la sobirania alimentàries és imprescindible. A més, cal tenir en compte que la producció d'aliments està al principi de la cadena alimentària i per tant l'activitat agrària i ramadera és una activitat productiva bàsica per al subministrament i proveïment d'aliments. Això sense oblidar la contribució de l'agricultura al manteniment i conservació del patrimoni paisatgístic, cultural i arquitectònic de les nostres illes.

Les previsions d'escassetat d'aigua, de reducció i canvi en la distribució de la pluviometria anual emeses per diverses institucions, entre les quals s'hi compta l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació (FAO) o el Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient (PNUMA), afecten el sector agrari de les Illes Balears. A més, des de l'any 2008 l'Organització

Mundial del Turisme (OMT) i el PNUMA inclouen les illes de la Mediterrània entre els cinc punts geogràfics principals on el turisme quedarà afectat pel canvi climàtic. Per tot això, cal treballar no sols per a l'aplicació de mesures de mitigació i reducció de les causes que acceleren el canvi climàtic, sinó també per a l'elaboració d'una planificació i gestió de l'aigua enfocada a l'adaptació a les noves condicions.

Els canvis socials, econòmics, demogràfics i ecològics que es viuen ara requereixen una planificació hidrològica a mitjà i a llarg termini i que doni resposta a les necessitats immediates, per a una producció agrària basada en principis i pràctiques de gestió sostenible de l'aigua, del sòl i la biodiversitat.

Mitjançant la Llei 8/1999, de 12 d'abril, d'atribució de competències als Consells Insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera en matèria d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Artesania, es transfereixen als Consells Insulars de Menorca i d'Eivissa i Formentera, dins el seu àmbit territorial, i amb caràcter de pròpies, les competències exclusives i de gestió assumida pel Govern de les Illes Balears en relació a les matèries d'agricultura, ramaderia, pesca i artesania, fent una referència explícita als regadius en el seu article 2.I.5.

El mateix Estatut d'Autonomia atribueix als consells insulars, amb caràcter de pròpies l'«Agricultura, ramaderia i pesca. Qualitat, traçabilitat i condicions dels productes agrícoles i ramaders i dels productes alimentaris que se'n deriven» (article 70.12), per la qual cosa, segons les previsions estatutàries, en les competències atribuïdes com a pròpies als consells insulars, aquests exerceixen la potestat reglamentària, sens perjudici de la coordinació, que correspon al Govern de les Illes Balears (article 72).

La planificació hidrològica hauria de tenir en compte el desenvolupament de mesures que fomentin l'ús eficient de l'aigua en agricultura, singularment en allò que es refereix a la modernització de regadius i l'aprofitament per a reg de les aigües regenerades, i també de les encaminades a afavorir la recuperació d'aqüífers i a evitar-ne la contaminació difusa.

Pel que fa al règim hídric, la Llei 3/2019, de 31 de gener, agrària de les Illes Balears reconeix el caràcter estratègic del sector agrari i vinculació de la planificació hidrològica. Així en el seu article 34 disposa:

[...]

També es tindrà en compte el que diu l'article 35 de la Llei Agrària, sobre foment de la reutilització d'aigües regenerades:

[...]

D'altra banda, la gestió dels recursos i els programes de mesura i de control que s'han d'integrar en el nou pla hidrològic per aconseguir el bon estat ecològic dels sistemes s'han d'elaborar de forma independent per a cadascuna de les illes.

En el cas de l'illa d'Eivissa cal tenir en compte la situació actual de sobreexplotació de les principals masses d'aigua subterrània i que no s'ha ocasionat només per fenòmens de sequera. Per proveir la població i el turisme s'extreu més aigua subterrània que la que entra provocant aquestes situacions. En cap cas el regadiu en agricultura ha tingut a veure amb aquest descens dels nivells freàtics i salinització dels aqüífers. Com s'ha vist després, el consum d'aigua per a regadiu ha disminuït molt. Aquest nivell de sobreexplotació considerem que és molt superior a la resta de les illes i hauria de reflectir-se sempre com un dels problemes importants de la gestió de l'aigua.

L'altre element diferenciador de la nostra situació és la disponibilitat d'aigua dessalada (més de 15 hm³/any) gairebé suficient per cobrir les necessitats de proveïment dels nuclis urbans. Si hi ha aigua dessalada disponible, com és el cas, la seva utilització per a tot proveïment urbà durant tot l'any amb caràcter obligatori per als ajuntaments permetria la recuperació dels aqüífers i que només els puguin utilitzar els agricultors per al reg dels seus cultius i permetre la viabilitat de les seves explotacions.

Els agricultors i el sector agrari en general han estat els grans perjudicats per la sobreexplotació i això ha obligat a un elevat abandonament de l'activitat agrària com ho demostra la disminució del volum d'aigua subterrània destinada a regadiu. En aquest sentit es proposa per a l'illa d'Eivissa com a primera opció per a proveir la població dels nuclis urbans, si hi ha disponibilitat. Opció

assumible per raons ambientals i econòmiques, ja que una major utilització de les dessaladores ha de permetre disminuir els costos fixos i en conseqüència el preu de l'aigua dessalada. La substitució de cabals d'aigua subterrània per al proveïment amb cabals d'aigua dessalada, ha de permetre que de forma gradual es vagin recuperant els aqüífers. Això introdueix una component social significativa: la disponibilitat per als agricultors d'aigua subterrània en millors condicions de cost i qualitat agronòmica. Cal insistir que l'única manera que té el sector agrari de recuperar-se és mitjançant el regadiu i la disponibilitat d'aigua subterrània com s'ha proveït sempre al llarg de la història. Si volem mantenir una activitat productiva bàsica per al subministrament i proveïment d'aliments i mantenir i recuperar el valor natural de l'illa d'Eivissa que és el paisatge rural és essencial que els agricultors disposin sense traves ni limitacions d'aigua subterrània.

El Departament de Cultura, Educació i Patrimoni (Secció de Patrimoni) del Consell Insular d'Eivissa va informar el següent:

Aquesta qüestió ha estat informada en ocasions anteriors per part de qui subscriu i no s'observen en la nova documentació avenços substancials i no es tracta encara d'actuacions concretes i precises que seran en el seu dia susceptibles d'impactes directes sobre el patrimoni històric d'Eivissa.

En tot cas, s'insisteix:

Tots els béns patrimonials possiblement afectats per la creació de noves infraestructures han d'estar inventariats i respectats en les obres previstes. Tota previsió que afecti béns protegits (BICs en totes les seves modalitats, Béns catalogats, etc.) ha de ser formalment tramesa a la CIOTUPHA secció de Patrimoni, per a la seva preceptiva autorització.

S'ha de fer un estudi previ de camp minuciós amb la finalitat d'identificar la totalitat d'elements que calgui protegir en tots els recorreguts possibles de noves esteses de xarxes i altres estructures, modificant aquests recorreguts en cas que així ho aconsellin els resultats obtinguts.

Tota alteració que es prevegi del subsòl ha de comptar amb processos de control i documentació arqueològica directa de les obres, atesa la gran riquesa en elements patrimonials d'aquesta classe existents arreu de l'illa d'Eivissa.

El Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme del Consell Insular d'Eivissa va informar el següent:

[...]

1. Incidències previsibles sobre plans sectorials i territorials concurrents.

D'acord amb la Llei 21/2013, d'avaluació ambiental, el document inicial ha d'incloure aquest punt. Segons el Text refós de la Llei d'aigües, els Plans Hidrològics s'han d'elaborar en coordinació amb les diferents planificacions sectorials que els afectin.

Els plans afectats estan enumerats al punt 8 del document inicial. No es cita el Pla Director Sectorial de Carreteres d'Eivissa del Consell d'Eivissa, el qual afecta a la Planificació Hidrològica i, per tant, es considera que s'hauria de tenir en compte.

2. Objectius de la planificació hidrològica

El document estableix com un dels objectius de la planificació hidrològica el garantir la seguretat front a fenòmens meteorològics extrems reduint els riscos d'inundació.

Per altra banda, defineix com a tema important en matèria de gestió d'aigües aquella qüestió rellevant a escala de la planificació hidrològica i que pot posar en risc el compliment dels seus objectius. En concret, el document inicial estableix la gestió d'inundacions com un tema important que forma part de l'esquema provisional de temes importants.

El document inicial planteja per a la gestió d'inundacions una línia d'actuacions amb una sèrie de propostes.

La gestió d'inundacions és un tema de gran importància per a aquest Servei d'Infraestructures Viàries atès que a determinats punts de la xarxa de carreteres del Consell d'Eivissa es donen problemes de seguretat viària com a conseqüència d'inundacions a la calçada.

En aquest sentit, el Servei d'Infraestructures Viàries vol tornar a posar de manifest que es continuen produint les situacions que es varen detallar a l'informe descrit al punt 2 dels antecedents on s'exposava la següent problemàtica:

- Impossibilitat d'evacuar, a determinats punts, els cabals aigües abaix de les carreteres per falta de continuïtat dels llits.

- La falta d'instal·lacions de drenatge en algunes zones urbanes, aigües amunt de les carreteres, genera la impossibilitat d'evacuar els cabals concentrats que arribem a aquestes.

Aquesta problemàtica es dona a alguns punts de la carretera EI-800 i EI-900 i especialment a tot l'entorn urbà de la ciutat d'Eivissa (carreteres EI-10, EI-20 i EI-300).

Considerant que, tal i com diu el document inicial, les actuacions relacionades amb la gestió de les inundacions no tenen un objectiu purament ambiental, s'aprofita per reiterar que siguin tingudes en compte les consideracions tècniques formulades a l'informe esmentat.

El Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció del Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa va informar el següent:

Consideracions i propostes tècniques sobre:

DOCUMENTOS INICIALES:

Respecte del document «MEMÒRIA»:

Es presenten les següents aportacions tècniques al document Memòria, per tal de que puguin ser tingudes en consideració:

- De cara a tenir valors reals d'aportacions d'aigües superficials per escorrentia es considera important dotar d'alguna «estació de afora» a alguns torrents d'Eivissa o com a mínim al riu de santa Eulària.

- En el punt C Aigües de transició, la figura 84 de la pàgina 141 en la que es representa cartogràficament les aigües de transició, es considera important explicar la nomenclatura de la llegenda utilitzada o bé aportar-ho en la taula 33 de la pàgina anterior.

- En l'apartat 4.1.7.4. es considera important incorporar una figura on quedin delimitades i representades cartogràficament (al igual que es fa per les masses d'aigua superficial) les masses d'aigua subterrània.

- En l'apartat de pressions, «otras presiones sobre aguas superficiales» a la taula 52, de la pàgina 187, indiquen masses d'aigua afectades per espècies invasores. No apareix identificat cap pressió d'aquesta variable a la categoria «ríos naturales». Pel cas d'Eivissa, és conegut la presència de l'espècie invasora Cranc americà, com a mínim sobre els rius de la zona de Sant Josep, molt possiblement del riu de Santa Eulària i potencialment en altres dels rius de l'illa d'Eivissa.

- Tampoc apareix la presència d'espècies invasores a aigües costeres. A pràcticament totes les aigües costeres d'Eivissa es dona la presència de com a mínim Lophocladia lallemandii. És possible la presència d'altres espècies d'algues i per tant es considera important esbrinar la seva presència i incorporar-les.

- S'haurien d'incorporar almenys les espècies anteriorment anomenades del llistat de la taula 53 de la pàgina 188.

- També s'haurien d'incorporar en les taules de pressions i impactes (taula 69 de la pàgina 227), la presència d'espècies invasores en les masses de rius (com a mínim els de Sant Josep i riu de Santa Eulària i en el conjunt de les masses costeres d'Eivissa).

Consideracions i propostes tècniques sobre: ESQUEMA PROVISIONAL DE TEMAS IMPORTANTES:

RESPECTE DEL DOCUMENT MEMÒRIA I ANNEX 1:

FITXES:

Es considera important estudiar la possibilitat d'ampliar l'apartat d'accions i decisions proposades pel següent cicle de planificació hidrològica, afegint les següents, als diferents apartats de la Memòria i a les Fitxes de l'Annex 1:

- Apartat 4.1 i fitxa 1: «Reutilització e infiltración de aguas depuradas»

Estendre com ús potencial de les aigües regenerades el seu ús ambiental. En concret, proposar una acció relativa a la possibilitat de reutilitzar aigües depurades pel manteniment de zones humides i establiment de cabal ecològic.

Pel cas de l'illa d'Eivissa, les zones humides del Prat de ses Monges i la Sal Rossa, per la seva ubicació poden ser mantingudes ecològicament mitjançant les aigües depurades en procés terciari de la depuradora d'Eivissa i den Bossa, respectivament.

- Apartat 4.2 i fitxa 2: «Suficiencia hídrica, abastecimiento urbano y dificultades para atender las demandas».

Com a nova proposta d'acció: estudiar el potencial i capacitat de volums d'aigües dessalades en temporada baixa, pel seu posterior ús en èpoques de major demanda, mitjançant la construcció de dipòsits o utilització dels existents.

- Apartat 4.3 i fitxa 3: «Gestión del riesgo de inundaciones»

Nova proposta relativa a realitzar diagnosi de trams fluvials i masses d'aigua litorals susceptibles de recuperar la seva dinàmica natural i funcionament hidrogeomorfològic de cara a minimitzar els efectes d'episodis d'inundacions.

- Apartat 4.5 i fitxa 5: «Establecimiento de los regímenes de caudales ecológicos»

Es proposa ampliar amb les següents accions:

Encara que no es trobi dins dels objectius específics del PHIB, realitzar una diagnosi ambiental de les petites zones humides o basses temporals per tal de promoure la conservació i restauració de la seva flora, fauna i hàbitats lligats a les masses d'aigua.

Afegir la zona des broll de Buscastell per la seva singularitat com a zona a establir el seu cabal ecològic.

Afegir les zones humides del Prat de ses Monges i de la Sal Rossa, aquesta última al Parc natural de ses Salines d'Eivissa, per tal de procedir a la restauració i manteniment del cabal ecològic. Relacionat amb el cabal ecològic, realitzar un programa de diagnosi de l'estat ambiental dels torrents de cara a concretar mesures de restauració de la flora, fauna i hàbitats lligats amb els ambients palustres i fluvials.

- Apartat 4.8 i Fitxa 8: «Explotación y gestión sostenible de aguas subterráneas»

La problemàtica relacionada per la contaminació per clorurs es comenta a l'apartat anterior.

4.7 «Contaminación difusa por nitratos y otros». Es comenta que atès que és una pressió que afecta a les aigües subterrànies les diferents accions proposades es definiran en l'apartat 4.8: «Explotación y gestión sostenible de aguas subterráneas».

Contradient a l'anterior, es comprova que aquestes mesures no estan definides ni en l'apartat 4.8 ni en l'anterior. Per tant es considera important afegir les següents mesures relacionades amb la contaminació per clorurs:

Prohibir la realització de nous pous a aquelles masses subterrànies en mal estat químic per clorurs.

Disminuir les extraccions a aquelles masses subterrànies en mal estat estat químic per clorurs.

- Apartat 4.9 i Fitxa 9: «Mejora del conocimiento»

De cara a millorar el funcionament de les estacions de depuració d'aigua es considera important afegir una acció relacionada amb el control de la qualitat de les aigües depurades:

En concret monitoritzar la qualitat de les aigües depurades i donar transparència i facilitat d'accés dels resultats analítics que es van obtenint.

També i relacionat amb el patrimoni hidrològic, realitzar inventari i caracterització de fonts, aprofitaments i elements etnològics d'hidrologia tradicional.

Consideracions i propostes tècniques sobre: DOCUMENT INICIAL DE L'AVALUACIÓ AMBIENTAL ESTRATÈGICA

Es consideren les següents aportacions a tenir en consideració en el document:

En quant a l'apartat: «Impactos potenciales de las nuevas medidas del ciclo 2021-2027 una vez ejecutadas». Es considera important indicar com impacte potencial les derivades de la contaminació acústica produïda pel funcionament de les noves infraestructures o ampliació de dessalació o depuració d'aigües.

Marcar com altre impacte potencial a valorar les tasques de neteja dels torrents mitjançant maquinària pesada, contrastant com a alternativa altres metodologies de manteniment dels llits dels torrents.

A l'apartat «Incidències previsibles sobre planes sectoriales y territoriales concurrentes» hauria d'afegir-se com plans autonòmics relacionats amb el PHIB els següents:

Els diferents Plans d'Ordenació de recursos naturals (PORNs) i Plan Rectores d'ús i Gestió (PRUGs) dels diferents espais naturals protegits.

El conjunt dels Plan generals d'Ordenació urbana (PGOU) dels diferents municipis balears.

El Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa va informar el següent:

[...]

Consideracions tècniques

1. El contingut substantiu del document inicial de l'Avaluació Ambiental Estratègica del 3er cicle de planificació hidrològica és el següent:

-Entre d'altres aspectes, exposa els objectius generals de la planificació hidrològica, l'abast i el contingut del Pla i el seu desenvolupament previsible [...].

El PHIB de tercer cicle suposa la revisió del PHIB vigent corresponent a la revisió anticipada del PHIB de segon cicle aprovat en 2019.

-S'exposa molt succintament la situació actual de les masses d'aigua i la seva evolució previsible.

- S'exposen els «temes importants» de la demarcació en matèria de gestió d'aigües (qüestions rellevants a escala de planificació hidrològica i que poden posar en risc el compliment dels objectius). S'ha modificat de forma significativa respecte de la usada per al PHIB vigent. Els temes importants analitzats són:

[...]

De l'anàlisi de cada tema important en sorgeixen possibles línies d'actuació per a la revisió del Pla i s'exposen les principals decisions proposades per al tercer cicle de planificació. També s'esbossen, per a cada tema important, les alternatives tendencial (que es donaria durant els anys 2021 a 2027 si no s'implementa el PHIB de tercer cicle) i «global» (la qual detalla solucions a implantar que es preveu que permetran resoldre els principals problemes).

- Introdueix succintament les 19 tipologies d'actuacions del Programa de mesures necessari per assolir els objectius ambientals i socioeconòmics del Pla:

[...]

- En aquest moment de la tramitació no estan definides les actuacions concretes que es derivaran del PHIB.

- El PHIB desenvolupa les premisses de la Directiva Marc de l'Aigua (DMA) per la qual cosa el document inicial afirma que contribuirà, de forma general, a la conservació i millora dels hàbitats i espècies lligats a l'aigua, ja que un dels seus principals objectius és el d'aconseguir el bon estat de les masses d'aigua. En conseqüència, les mesures del PHIB relacionades amb el compliment dels objectius mediambientals que s'executin en els àmbits de la Xarxa Natura 2000, previsiblement tendran una repercussió favorable en l'estat de conservació d'aquestes ones protegides.

- D'altra banda, pel que fa a potencials impactes del nou PHIB, atès que té com un dels seus principals objectius aconseguir el bon estat i l'adequada protecció del Domini públic hidràulic de les aigües, es tracta d'un pla orientat a la millora de l'estat de les masses d'aigua, tant des d'un punt de vista ecològic o quantitatiu com químic, i per tant els seus efectes ambientals previsibles seran majoritàriament positius.

No obstant l'anterior, el PHIB inclou objectius de satisfacció de les demandes d'aigua en un context general d'aprofitament creixent, i prenent en consideració el canvi climàtic. Especifica que el proveïment urbà com a principal demandant del recurs ha de treballar en el costat de la demanda per optimitzar-la. Si tot i així s'ha d'incrementar l'oferta, s'han de prioritzar les fonts no convencionals del recurs.

L'ampliació de línies de dessalinització, obres de regulació i transport que puguin plantejar-se, poden comportar efectes ambientals negatius.

- S'assenyala també la previsible incidència sobre plans sectorials i territorials concurrents entre els que es citen el Pla Territorial insular d'Eivissa i el Pla director sectorial de residus urbans no perillosos d'Eivissa. Es cita també el Pla Especial d'actuació en situacions d'alerta i eventual sequera de les Illes Balears (PESIB), aprovat pel Decret 54/2017, de 15 de desembre (BOIB 155, de 19 de desembre 2017) i el Pla de gestió del risc d'inundació de la DHIB aprovat mitjançant Reial Decret 159/2016, de 15 d'abril (el qual ha de ser actualitzat abans de 2021).

2. Consideracions pel que fa als documents inicials del procés de Planificació Hidrològica (revisió de tercer cicle) corresponent a la demarcació hidrogràfica de les Illes Balears.

- A la taula 8, relativa a les unitats paisatgístiques de les Illes Balears, a Eivissa a l'apartat sobre «Llanos de las Pitiusas» falta citar el Pla de Corona i el Pla d'Albarca.

- A la pàgina 79, s'afirma que la reducció de la superfície agrària útil a Eivissa ha estat dràstica entre 2014 i 2017. Caldria incloure les dades sobre les EDAR de gestió privada per tenir el panorama complet. Al document només hi apareix que s'estimen en 40 EDAR de petites dimensions.

- La massa d'aigua ES110MSPFEIMC02M4, denominada «Badia de Sant Antoni» hauria de denominar-se «Badia de Portmany», ja que és el nom de la badia on se situa el nucli urbà de Sant Antoni de Portmany (<http://www.eeif.cat/veus/Portmanybadia-de/>).

- L'estat de les masses d'aigua superficial a l'illa d'Eivissa presenta un dèficit de dades respecte de les de Mallorca (es pot veure la diferència tan evident comparant les taules 80 -Mallorca- i 79 -Eivissa i Formentera- de l'annex 3 dels documents inicials).

En conseqüència cal invertir més recursos i esforç en l'avaluació de l'estat ecològic i químic de les masses d'aigua superficial a l'illa d'Eivissa.

- Es considera que l'anàlisi econòmica de l'aigua inclogui, per al tercer cicle de planificació (i per als següents), el desglossament per illes dels costos, recaptació i inversions (diferenciant les realment executades durant el darrer cicle de planificació), com a forma de millorar la gestió en cada sistema insular.

3. Consideracions en relació a l'esquema provisional de temes importants en matèria de gestió de les aigües corresponents al procés de revisió de tercer cicle del Pla Hidrològic de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.

- La Memòria de l'Esquema provisional de Temes Importants (EpTI) reproduïx, a l'apartat 4 (Directrius per a la revisió del Pla) l'apartat «Decisions que poden adoptar-se de cara a la configuració del futur Pla» que consta a cadascuna de les fitxes de temes importants. No obstant, hi ha diferències rellevants entre el contingut que consta a l'apartat 4 de la Memòria EpTI i el que consta a les respectives fitxes de temes importants.

- Tot seguit s'analitzen els Temes Importants (i es fa esment del que s'ha comentat al paràgraf anterior):

Al tema important 1 (Reutilització i infiltració d'aigües depurades), els números 2 i 8 de l'apartat 4.1 no apareixen a l'Annex I i el número 3 apareix incomplet a l'apartat 4.1.

Es consideren adequades les mesures destinades a «Obligar al uso de aguas grises en nuevos edificios de oficinas, hoteles y otros edificios de uso público y al uso de aguas regeneradas para refrigeraciones industriales, excepto que por razones de salud pública debidamente acreditadas no sea posible».

Pel que fa a la previsió de què «La planificación territorial y urbanística debe contemplar el uso de aguas regeneradas y planificar una red independiente para la distribución de las aguas regeneradas». Es considera que la planificació d'una xarxa independent per a la distribució d'aigües regenerades s'ha d'exigir de forma progressiva, començant per als nous desenvolupaments urbanístics.

Al tema important 2 (suficiència hídrica, abastiment urbà i dificultats per atendre les demandes), la proposta per al futur Pla de què «En las islas de Mallorca, Menorca y Eivissa se realizará un reparto por municipios de la cantidad máxima de agua subterránea que es posible extraer en las masas en mal estado y en riesgo, así como un reparto del agua desalinizada o de la red en alta»,

s'hauria de concretar al mateix PHIB de tercer cicle i incloure els criteris i volums assignats de la distribució efectuada.

Al tema important 3 (Gestió del risc d'inundacions) la redacció del número 2 és diferent a l'apartat 4.3 i a l'Annex 1.

Al tema important 4 hi ha diferències en la redacció dels números 4 i 8 (entre l'apartat 4.4 i l'annex 1).

Les IDAM d'Eivissa i de Sant Antoni de Portmany aboquen directament a la costa, sense emissari ni difusors un gran volum de salmorres (4,59 Hm3/any i 5,14 Hm3/any, respectivament). En el cas d'Eivissa, es fa a la badia de Talamanca i està causant la degradació i el retrocés de la praderia de *Posidonia oceanica* des de fa anys. A més l'última ampliació d'aquesta IDAM es va fer per urgència i mai va superar l'avaluació d'impacte ambiental. Per aquest motiu és molt urgent minimitzar l'impacte de l'abocament de salmorra a la badia de Talamanca, per la qual cosa és necessària la construcció d'un emissari amb el disseny adequat per a la seva ràpida dissolució. En qualsevol cas, s'hauria de construir abans d'entrar en servei cap nova ampliació de la capacitat de la IDAM. En aquest sentit, una recent publicació científica posa de manifest el dany a la posidònia dels abocaments de salmorra a les Illes Balears: Capó, Xavier & Tejada Gavela, Silvia & Ferriol, Pere & Pinya Fernández, Samuel & Mateu-Vicens, Guillem & Montero-González, Inmaculada & Box, Antoni & Sureda, Antoni (2020). Hypersaline water from desalination plants causes oxidative damage in *Posidonia meadows*. *Science of The Total Environment*. doi.org/10.106/j.scitoenv.2020.139601.

No s'inclouen dades sobre les EDAR de gestió privada, i per tenir el panorama complet s'hauria de disposar d'aquesta informació a la documentació del tercer cicle del PHIB.

Haurien d'incloure's dades de les EDAR en distintes èpoques de l'any, atès que hi ha diferències molt rellevants pel que fa al seu funcionament i al resultat del procés de depuració en funció de la població que han d'atendre. Aquest aspecte, i el del paràgraf anterior, estan relacionats amb el tema important de millora del coneixement.

Al tema important 5 (Establiment dels règims de cabals ecològics) hi ha diferències en la redacció del número 5 (entre l'apartat 4.5 i l'annex 1). Pel que fa a l'establiment d'un cabal ecològic a ses Feixes de Talamanca, l'«Estudi previ per a l'anàlisi dels aspectes hidràulics, hidrològics i per a la dotació de cabal ecològic i recuperació ambiental de la ona humida de ses Feixes del Prat de ses Monges», finalitzat en desembre de 2017, n'avalua diverses alternatives en funció de les actuacions de recuperació ambiental a realitzar a la zona humida. El cabal que resulta dels estudis varia entre els 2,65 l/s i els 28,18 l/s dependent del mes i de l'alternativa seleccionada.

Al tema important 6 (adaptació i mitigació del canvi climàtic), la primera proposta per al futur pla és «Demostrar el cumplimiento de todas las medidas de gestión de la demanda previstas en el Plan Hidrológico y en los planes de gestión sostenible del agua antes de incrementar la producción de agua desalinizada». Aquesta previsió podria entrar en contradicció amb la previsió número 12 del tema important 2 (Suficiència hídrica, abastiment urbà i dificultats per atendre les demandes), que diu «12. Ampliar las líneas de las desalinizadoras existentes». Caldria analitzar-ho adequadament a la documentació de l'avaluació ambiental estratègica.

Al tema important 7, (Contaminació difusa per nitrats i altres), a l'alternativa 1 s'exposa: «La medidas relacionadas con la contaminación por cloruros están en ficha TI.08, Explotación y gestión sostenible de las aguas subterráneas.

De manera resumida se propone prohibir la realización de nuevos pozos en aquellas masas subterráneas en mal estado químico por cloruros y disminuir las extracciones en aquellas masas subterráneas en mal estado químico por cloruros por recursos no convencionales». No obstant, aquesta previsió no consta entre les mesures proposades per al tema important 8. D'altra banda, la previsió relativa a «Implantación de red de saneamiento en todas aquellas urbanizaciones que no la disponen» exigirà modificacions de la legislació urbanística.

Al tema important 8 (Explotació i gestió sostenible de les aigües subterrànies), a l'alternativa 1 s'exposa: «En la normativa, además de las medida de prohibición de hacer nuevos pozos en masas en mal estado cuantitativo citada en la alternativa 0, se han de establecer limitaciones para extraer menos agua de las masas en riesgo o en mal estado cuantitativo. Estas medidas de limitación han de ser tanto para los abastecimientos urbanos como para la agricultura. Se deberá

continuar con la ampliación de la red en alta y hacer repartos entre municipios de agua desalinizada y también indicar cual es la cantidad máxima de extracción de agua subterránea por masa. Igualmente se deberá incrementar el uso de agua regenerada». No obstant això, aquesta previsió no consta entre les mesures finalment proposades.

Al tema important 9 (Millora del coneixement), es considera que caldria:

Tenir i mantenir actualitzades les dades sobres les EDAR de gestió privada.

Invertir en la monitorització en temps real dels afluents i efluents de les EDAR.

Publicar desagregadament, al menys per illes, les dades de consum i sanejament d'aigua, així com els seus costos i ingressos derivats, i les inversions previstes, desglossant-ne les efectivament executades.

Això permetria una millor gestió en cada subdemarcació hidrogràfica.

Al tema important 10 (Recuperació dels costos dels serveis de l'aigua) el número 5 de l'Annex 1 no es reproduïx a l'apartat 4.10.

Es considera necessari que la Recuperació dels costos dels serveis de l'aigua s'avalui per a cada illa, per tal de millorar la gestió de l'aigua en cada sistema insular.

4. Consideracions sobre les EDAR municipals de Portinatx i Cala Vedella

Actualment hi ha dos EDAR municipals (Portinatx i Cala Vedella) que tenen problemes molt greus de depuració que passen per l'ampliació (o substitució/canvi d'ubicació) de les instal·lacions actuals. A la documentació dels estudis inicials la informació sobre aquestes EDAR és insuficient (de l'EDAR de Cala Vedella no n'apareix el volum anual a la taula 16 i, no hi ha dades de cap de les dues sobre la quantitat anual d'efluent a la figura 100.

S'ha de completar la informació respecte d'aquestes EDAR i cal fer les previsions de les infraestructures necessàries per resoldre la problemàtica actual.

5. El present informe no inclou, per evitar repeticions, les aportacions ja proposades per l'informe de la Secció de Medi Ambient d'aquest Consell Insular d'Eivissa.

6. Atès que el present informe fa referència a documents que estan en informació independentment del tràmit d'avaluació ambiental estratègica en el qual s'emet, es considera que cal fer arribar el present informe a la Direcció General de Recursos Hídrics en el marc de les informacions públiques especificades a l'apartat 3 dels antecedents d'aquest informe.

El Consell Executiu del Consell Insular d'Eivissa considera que s'han d'incloure les observacions i suggeriments següents:

1. Realitzar un índex de definicions i sigles.

2. Sol·licitar que es treballi en la separació de les demarcacions hidrogràfiques: Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, ja que són significativament diferents, tant en l'ús, com en l'obtenció en els recursos hídrics i entre ells no existeix cap interrelació.

3. Crear una Administració Hidrogràfica per demarcació, que seria coherent en donar competències al consells insulars, que són l'administració adient i de l'àmbit territorial adequat per promoure i gestionar.

4. Ajustar els punts corresponents a la realitat de les noves demarcacions o com a mínim planificar i programar aquesta realitat en la revisió de tercer cicle.

5. Donar la informació en documents diferents per illes; seria un document on prioritzar la demarcació i després la temàtica, no a l'inrevés, com actualment, ja que existeix en cada punt la diferenciació per illes.

6. Deixar clar les mesures per posar la bassa de reg de Santa Eulària en marxa i que comenci a funcionar.

7. Millorar la xarxa de recollida de dades, entre d'altres les aportacions dels torrents, de l'estat de les masses superficials. Tenir quadern de gestió de l'aigua amb punts de control tant dels recursos, com la seva distribució i consum, en els aspectes de quantitat i qualitat, establint indicadors alerta. Paral·lelament seria bo deixar clar aquells indicadors que formen part de l'Agenda 2030.

8. Establir el restabliment del curs del riu de Santa Eulària com una fita de recuperació dels aqüífers i de la qualitat, deixant clar la programació i els recursos per aconseguir-ho.

9. Marcar com a fita la recuperació de l'únic riu de les Balears, assegurant el curs permanent del Riu de Santa Eulària.

10. Afegir la taula 34 en la pàgina 140.
11. Diferenciar per illes la taula 75, com un resum de les explicacions recollides en apartats anteriors del document.
12. Separar per illes l'apartat d'ingressos i costos, punt 4.3.1.1.3 fins el punt 4.3.2 que va de la pàgina 258 fins 277.
13. Explicar millor com es forma el preu mitjà per m³ i perquè és la més alta de totes les CCAA.
14. Millorar la informació sobre la pèrdua d'aigua en la xarxa de distribució, ja sigui en alta com en baixa.
15. Declarar les actuacions a Eivissa prioritàries donat l'estat dels recursos hídrics, de la infraestructura i la pressió humana.

El Servei de Planificació va informar el següent:

[...]

Consideracions tècniques

[...]

A l'apartat de «Valoració de la possible afecció a la Xarxa Natura 2000» del document inicial estratègic s'assenyala que el PHIB té com a un dels principals objectius assolir un bon estat de les masses d'aigua, per tant, tindrà una repercussió favorable a l'estat de conservació d'aquestes zones protegides. Indica que el PH vigent inclou una relació de ZP que inclou els espais XN2000, i que la DMA estableix que els Estats membres hauran d'assolir el compliment de totes les normes i objectius especificats a l'acte legislatiu comunitari. La incorporació a la planificació hidrològica de les normes i objectius de conservació dels espais de la XN2000 inclosos a la relació de ZP es realitza en el pla vigent de la següent manera:

- A la relació de ZP, **incorporant i actualitzant la llista d'espais de la XN 2000**. A la relació presentada a una taula s'indiquen 168 espais XN200, i 76 zones humides.

- A la Normativa, a través, entre d'altres, dels seus articles del títol V (Objectius d'estat de les masses d'aigua) i del títol IV (Zones protegides), **incorporant a la planificació hidrològica els objectius de la Xarxa Natura 2000**, i a la gestió de les autoritzacions en matèria d'aigües, els mecanismes de coordinació amb les autoritats competents en aquests espais.

- **En el PdM, considerant aquelles actuacions que l'administració responsable en la gestió d'aquests espais comuniqui**. El PdM inclou un ampli repertori de mesures destinades a la consecució dels objectius ambientals en les masses d'aigua que formen part de la relació de ZP, que han estat incorporades a les seves diferents línies de actuació.

Es determina que en cas que la revisió del PH incorporés al seu PdM l'execució de noves infraestructures de sanejament, depuració i/o proveïment, o reforç de les infraestructures existents que afectin a espais de la XN2000, podrien generar-se certs impactes durant la fase d'obres o de funcionament. En l'apartat 7 s'identifiquen els potencials impactes que podrien generar aquestes actuacions. Al EsAE de l'PHIB es disposarà del PdM i es podrà avaluar les possibles repercussions i, posteriorment, en el cas de projectes concrets, al procediment d'AIA. A més, d'acord amb l'article 46 de la Llei 42/2007, de 13 de desembre, del Patrimoni natural i la Biodiversitat, qualsevol projecte que, sense tenir relació directa amb la gestió dels llocs de la XN2000 o sense ser necessari per a aquesta, pugui afectar de forma apreciable a les espècies o hàbitats dels espais de Xarxa Natura 2000, se sotmetrà a una adequada avaluació de les seves repercussions ambientals. En tot cas, cal tenir en compte que es tracta d'una revisió d'un Pla i, només es valoraran ambientalment les noves actuacions incloses en el PdM d'aquest nou cicle no previstes en els plans anteriors. En les decisions que es pretenen adoptar de l'EpTI no s'han proposat mesures específiques per als espais de Xarxa Natura 2000. No obstant això, moltes de les noves mesures són aplicables i beneficioses per a aquests espais.

En aquest sentit cal tenir en compte el que determina l'article 39 de la Llei 5/2005, de 26 de maig, per a la conservació dels espais de rellevància ambiental (LECO) d'acord amb la seva modificació per la Llei 9/2018:

[...]

Així, d'acord amb aquest article els projectes que puguin afectar als espais de la Xarxa Natura 2000 s'han de sotmetre a avaluació ambiental.

Entre les fitxes de TI es pot destacar la fitxa 5 dels cabals ecològics, que a l'alternativa de compliment d'objectius abans del 2027 determina que:

1. Els requeriments estacionals d'aigua per al manteniment de les zones humides i torrents es determinaran de forma individualitzada per l'Administració hidràulica **en col·laboració amb l'administració competent en matèria de biodiversitat.**
2. En les masses d'aigua subterrània es considera cabal ecològic o de manteniment aquell necessari per evitar o corregir problemes d'intrusió marina o de sobreexplotació.
3. L'Administració hidràulica realitzarà els estudis corresponents per determinar els cabals ecològics en les deus amb aprofitaments.

Entre les decisions de la fitxa de cabals ecològics hi ha: «Establir cabals ecològics en rius i en aigües de transició, establint els criteris de prioritització», i entre els criteris s'inclou: «Torrents inclosos en ENP o Xarxa Natura 2000 on el seu PORN o plans de gestió determinin que s'ha de calcular el cabal ecològic».

Respecte als cabals ecològics el RPH conté un article específic:

«Article 18. Cabals ecològics.

[...]

Tornant amb el que s'ha indicat sobre que en el PdM **es consideraran aquelles actuacions que l'administració responsable en la gestió dels espais protegits comunicui**, així com en el que s'indica sobre «Les noves mesures respecte a la revisió anterior aniran en la línia del que s'ha plantejat en els documents de gestió de les zones protegides (en especial, els que han entrat en vigor recentment), i **es recolliran en el PdM aquelles actuacions que contribueixin a assolir els objectius mediambientals del PHIB.** A més, **s'informarà i consultarà els òrgans gestors de les zones protegides el Programa de Mesures del PHIB**», s'han de fer les següents aportacions tant dels instruments de planificació (plans de gestió Natura 2000, PORN i PRUG) que estan a fase final d'aprovació, com dels plans de gestió (PG) Natura 2000 aprovats:

- **FUTUR PORN DE S'ALBUFERA DE MALLORCA**

Al nou PHIB cal tenir en compte els següents articles que formaran part del **futur PORN de s'Albufera de Mallorca**, el qual es troba ja a la fase final d'informe del Servei Jurídic de la Conselleria de Medi Ambient per a la seva posterior aprovació:

Article 20. Corredors ecològics

[...]

Capítol III. Recursos Hídrics

Article 28. Directrius per a la gestió hídrica

[...]

Article 29. Manteniment de torrents en l'àmbit PORN

[...]

Article 69. Abocaments i emissions

[...]

Disposició addicional: Àrea de protecció hidrològica

[...]

• **FUTUR PLA DE GESTIÓ NATURA 2000 COSTA EST DE MENORCA- PRUG DE S'ALBUFERA DES GRAU**

Les mesures del futur Pla de gestió Costa Est de Menorca- PRUG de s'Albufera des Grau, que haurà tenir en compte el futur PHIB són:

Actuacions per a la conservació del medi hídic

Per tal d'assolir els objectius proposats d'acord amb els criteris de gestió en matèria de conservació de medi hídic, s'estableixen els següents programes, estudis i accions, prioritzant la seva execució en funció de les necessitats que sorgeixin de l'aplicació d'aquest PRUG i de la pròpia gestió, així com de la disponibilitat pressupostària.

AP.8.1. (Administració responsable execució: DGENB i DGRH) Per aconseguir una adequada dinàmica hídrica, una gestió més precisa de comportes i possibilitar una connectivitat de l'Albufera òptima que permeti la dinàmica de peixos s'hauran de realitzar les següents actuacions:

- 1) **Estudiar la viabilitat del dragatge de la zona entre comportes.**
- 2) **Mantenir les comportes en bon estat i perfecta funcionalitat.**
- 3) **Controlar periòdicament les poblacions de *Ficopomatus enigmaticus*, concretament d'aquelles que poden provocar problemes en l'obertura de comportes o en la dinàmica de peixos.**
- 4) **Assenyalar la cota 0 mitjançant un topògraf en diferents llocs estratègicament escollits de l'albufera.**

AP.8.2. (DGENB i DGRH) S'instarà l'elaboració de l'estudi sobre les aportacions hídriques que ha de ser la base del futur pla d'explotació, i en el marc de el mateix es proposa:

- 1) Instal·lació de cabalímetres en punts concrets i realització d'un seguiment precís del nivell piezomètric dels aqüífers així com dels aprofitaments que es fan de l'aigua per poder avaluar les entrades d'aigua superficial i subterrània i avaluar l'estat de l'nivell freàtic.
- 2) Tipificació de la conca de recepció pel que fa a torrents i canals.
- 3) Anàlisi de la relació dels usos de terra amb la qualitat de l'aigua que arriba a l'albufera.
- 4) Propostes de mesures que optimitzin l'ús de l'aigua i minimitzin l'impacte extractiu dels aqüífers, amb l'objectiu bàsic de recuperar el nivell freàtic que permeti la recuperació, al menys de forma temporal, de les principals fonts.

AP.8.3. (DGENB i DGRH) S'elaborarà un estudi sobre els paràmetres i la viabilitat ambiental i econòmica d'utilitzar aigua depurada procedent de la nova depuradora d'Addaia com a alternativa a la restauració hídrica per a la conservació de l'Albufera.

AP.8.5. S'instarà a la Direcció General de Recursos Hídrics a que el Pla Hidrològic de les Illes Balears reincorpori la figura dels Plans d'explotació hídrica, almenys per a conques amb una especificitat tan elevada com la coincident amb la massa d'aigua 1902M1 Sa Roca i a la vegada amb l'Àrea de Protecció hídrica de s'Albufera des Grau.

AP.8.6. S'elaborarà i aprovarà de forma coordinada entre la direcció general competent en matèria d'espais naturals i la competent en matèria de recursos hídrics el Pla d'explotació de l'Àrea de Protecció Hídrica de s'Albufera des Grau.

AP.8.7. En el marc de el Pla d'explotació de l'Àrea de Protecció Hídrica s'inclouran:

- Obligacions per a un ús racional l'aigua per a totes aquelles zones urbanitzades o nuclis urbans que s'alimentin d'aigua procedent de la massa d'aigua 1902M1 Sa Roca.
- Obligacions per a un ús eficient de l'aigua en aquelles finques que disposin de zones de regadiu i utilitzin aigua procedent de la massa 1902M1 Sa Roca.
- Incentius econòmics per a la reconversió dels regadius en cultius de secà.
- Incentius econòmics i assessorament tècnic a l'ajuntament des Mercadal perquè botiga a reduir de l'extracció dels pous d'aigua per a consum urbà que es nodreixen de la massa 1902 Sa Roca.

- *Recuperació de la titularitat pública de l'Ullal o font de Santa Caterina i del seu accés.*
- *Incorporar el tractament terciari a la nova depuradora d'Addaia amb l'objectiu de reutilitzar el recurs hídic a les zones urbanes i agrícoles que es nodreixen de l'aigua subterrània procedent de la massa 1902M1 Sa Roca.*

AP.9.1 (DGENB i DGRH) *Es realitzarà un **programa d'actuacions de manteniment en els torrents** i seguiment de l'efecte d'aquestes actuacions sobre el sistema. Les actuacions aniran dirigides a la neteja de espinars (bardisses), deixant l'ullastrar a les vores per al manteniment de l'estructura. Al mateix temps se seleccionaran zones en què no es farà cap neteja per crear heterogeneïtat d'ambients.*

AP.9.2 (DGENB i DGRH) *Es realitzarà un **programa d'actuacions de manteniment de les zones humides permanents d'Addaia i de les temporals o basses de Morella.***

A continuació es presenten les mesures a executar per la DGRH i també les d'aquesta amb col·laboració amb la DGENB i/o altres administracions, incorporant les files de les taules originals del PG-PRUG, per tal que es pugui visualitzar la seva prioritat (el color més fosc de les mesures equival a més prioritat) i el pressupost previst.

[...]

Pel que fa a la normativa que incorporarà el PG Costa Est- PRUG Albufera des Grau respecte a la conservació del medi hídic s'ha de tenir en compte:

Previsió general

Està prohibit, de manera general, efectuar accions sobre el medi hídic que constitueixin o puguin constituir una degradació del mateix. En particular es prohibeixen les canalitzacions, dragatges i altres operacions similars que suposin la destrucció dels seus hàbitats, excepte per motius de conservació.

Manteniment i neteja de torrents

*Els treballs de manteniment i neteja dels torrents seran autoritzables i es faran preferentment de manera manual, evitant en tot moment les afeccions a les poblacions de les espècies de flora considerades en règim de protecció especial en aquest PRUG, i evitant, en la mesura que sigui possible, l'entrada de llum a la llera de la riera, afavorint l'estructura de bosc en galeria. Excepcionalment, i únicament amb la finalitat d'afavorir l'arribada de cabal ecològic suficient a la llacuna, es podran utilitzar tractors amb desbrossadora. Així mateix, en el cas d'eliminació de poblacions extenses de canya (*Arundo donax*) es podran utilitzar retroexcavadores, sota la supervisió la direcció o dels tècnics assignats a parc. En cas que es consideri necessari eliminar exemplars de les espècies del gènere *Tamarix* s'haurà de disposar de la corresponent autorització de l'òrgan competent en matèria de protecció d'espècies.*

Comptadors de consum d'aigua

Totes les explotacions agroramaderes localitzades parcialment o totalment dins de l'Àrea de Protecció Hidrològica definida en el PORN hauran de disposar de comptadors de consum d'aigua i han de permetre la revisió semestral dels consums registrats per part de personal de la Conselleria de Medi Ambient, Agricultura i pesca.

- **FUTUR PORN DE MONDRAGÓ:**

Capítol II. Recursos hídrics

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

ARTICLE 25. LIMITACIONS

[...]

ARTICLE 26. DOMINI PÚBLIC HIDRÀULIC

[...]

ARTICLE 27. MANTENIMENT DELS RECURSOS HÍDRICS I DELS ECOSISTEMES DELS TORRENTS, ESTANYS I BASSES TEMPORALS

Respecte a la normativa i a les mesures de gestió (a executar dins els 6 anys posteriors a l'aprovació del PG) a tenir en compte dels plans de gestió de la Xarxa Natura 2000 aprovats s'ha de dir:

- **PG BARRANCS (Decret 44/2019, de 24 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de Barrancs i Puigs de Mallorca)**

NORMATIVA

9.3.3. APLICACIÓ DE FITOSANITARIS EN TORRENTS

[...]

9.8. ACTIVITATS A ZONES HUMIDES I TORRENTS

[...]

9.8.1. PREVISIÓ GENERAL

[...]

9.8.2. CONSERVACIÓ DE MARGES

[...]

- **Mesures de gestió:**
- **2.8.1. Procurar la conservació dels elements tradicionals que evacuen els excedents hídrics, com els existents a la conca del Torrent de Na Borges: "marjades" i "parats" en zones abruptes, i "abellons" (sèquies subterrànies).**
- **5.1.2. Promoure la coordinació amb l'Administració Hidràulica per controlar i, si cal, modificar els requeriments de la massa d'aigua 1816M2 Son Real per al manteniment de l'Estany de Na Borges.**

En aquesta mesura es parla de cabals ecològics i de requeriments estacionals d'aigua per al manteniment de zones humides, i s'aporten les següents dades:

Per a la 1816M2 Son Real, sortida actual: 0,16 Hm³/any, alimentació mínima: 0,21 Hm³/any, zones humides: estany de Na Borges, estany de Son Bauló i estany de Son Real.

- **5.1.3 Impulsar la coordinació amb l'Administració Hidràulica i l'Agrícola per detectar i, si cal, corregir, els episodis de contaminació per nitrats de la massa d'aigua 1816M2 Son Real per al manteniment de l'Estany de Na Borges.**

Aquestes 3 mesures del PG de Barrancs s'inclouen com a mesura a executar amb mitjans propis de la DGRH i la prioritat de les 3 és molt alta.

- **PG SERRA GROSSA (Decret 19/2020, de 3 de juliol, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de Serra Grossa)**

5.3.3. Aplicació de fitosanitaris en torrents

A les franges de terreny de 25 metres d'amplada a banda i banda de la llera dels torrents, es prohibeix la utilització de productes d'ampli espectre i d'elevada perillositat per a mamífers, aus, peixos i la fauna apícola així com l'acumulació de fem i el ús de substàncies que puguin produir la contaminació de masses d'aigua.

5.6. ACTIVITATS A TORRENTS

5.6.1. Previsió general

S'evitarà qualsevol actuació que pugui alterar negativament el règim hidràulic a l'efecte de la seva conservació.

5.6.2. Actuacions a torrents

En cas d'intervenció i/o restauració en els torrents, la morfologia de les voreres i els marges ha de ser el més heterogènia possible per afavorir els microhàbitats que permeten incrementar la diversitat específica. En aquest sentit queden prohibides les actuacions que puguin simplificar-la.

- **PG COVES (Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc plans de gestió de determinats espais protegits xarxa Natura 2000 de les Illes Balears)**

Les mesures relacionades amb el medi hídic d'interès per al PHIB de les quals s'ha de dir que estan previstes als fons FEADER, FEDER o LIFE, d'aquest PG són:

- Eliminació dels focus de contaminació per abocaments d'aigües residuals (clausura de pous negres).
- Elaboració del mapa de risc de contaminació per infiltració.
- Elaboració del mapa de risc per extracció d'aigües subterrànies.
- Instal·lació de sistemes de seguiment de paràmetres fisicoquímics.
- Seguiment i avaluació de paràmetres fisicoquímics.
- Seguiment biològic de les cavitats.

- **PG BASSES TEMPORALS (Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc plans de gestió de determinats espais protegits xarxa Natura 2000 de les Illes Balears):**

La normativa a tenir en compte al PHIB d'aquest PG és:

- Restringir qualsevol actuació sobre el medi físic que pugui afavorir el drenatge i/o reducció de l'aigua dels estanys, així com la instal·lació de canalitzacions d'aigua que puguin modificar o alterar el funcionament de l'hàbitat.
- Restringir el bombament de l'aigua dels estanys per al seu ús en l'agricultura.

Pel que fa a les mesures executives a tenir presents són:

- Restaurar els elements hidrològics que siguin necessaris per a conservar i corregir possibles alteracions del règim hídic, assegurant un nivell freàtic mínim que permeti la conservació dels hàbitats.

Pel que fa a la resta de plans de gestió de la Xarxa Natura 2000 aprovats i que els seu àmbit d'aplicació coincideix amb l'àmbit territorial d'un espai natural protegit, l'òrgan competent per emetre informe sobre aquests i que ha d'incloure també les afeccions i mesures sobre la Xarxa Natura 2000 a aplicar al PHIB són els òrgans competents en matèria d'espais naturals protegits. Així, els PG de la XN2000 aprovats i dels quals n'ha d'informar espais naturals protegits són: Decret 49/2015, de 22 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de la Serra de Tramuntana, Decret 48/2015, de 22 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de ses Salines d'Eivissa i Formentera, Decret 47/2015, de 22 de maig, pel qual s'aprova el Pla de Gestió Natura 2000 de l'Arxipèlag de Cabrera, Decret 14/2015, de 27 de març, pel qual s'aproven cinc plans de gestió de determinats espais protegits xarxa Natura 2000 de les Illes Balears, i d'aquests: Albuferes de Mallorca, Mondragó i es Trenc.

Cal assenyalar que les normes i previsions contingudes en els plans de gestió dels espais Xarxa Natura 2000, que s'aproven per decret del Govern de les Illes Balears, són d'obligat compliment per tots els ciutadans i institucions. Així, com disposa l'article 38.2 de la LECO "En aquestes zones, les

administracions públiques en l'àmbit de les seves competències, han vetllar per evitar el deteriorament dels hàbitats naturals, dels hàbitats de les espècies així com també les alteracions que repercuteixin en les espècies que han motivat la designació de les zones, en la mesura que les esmentades alteracions puguin tenir un efecte apreciable pel que fa als objectius de conservació". Altres consideracions a tenir en compte a la normativa del PHIB seria incloure, com a mínim pel que fa als espais protegits Xarxa Natura 2000:

- Pel que fa a la normativa consistent en la instal·lació de sistemes autònoms de depuració dels habitatges que no disposen d'accés a xarxa de clavegueram, en especial a les urbanitzacions que s'ubiquen al ZEC ES5310049 Cova des Pas de Vallgornera, s'hauria de legislar que els propietaris dels habitatges existents que no disposen de clavegueram ni dels sistemes autònoms de depuració contemplats al PHIB disposen d'un termini de tres mesos per presentar un projecte d'instal·lació que compleixi amb els sistemes de depuració contemplats al PHIB i incorpori la clausura de l'existent. Transcorregut aquest termini els sistemes autònoms de depuració no contemplats al PHIB, podran ésser retirats o eliminats per l'Administració, prèvia la tramitació de l'expedient oportú, amb audiència als interessats.

- Els torrents i canals s'han de mantenir i netejar amb un esment especial per no afectar de forma irreversible la vegetació ripària, helòfita o aquàtica, així com a la qualitat de l'aigua. Només es podrà emprar maquinària pesant en casos excepcionals, amb autorització de l'òrgan gestor.

- En cas d'intervenció i/o restauració en els torrents, la morfologia de les voreres i els marges ha de ser el més heterogènia possible per afavorir els microhàbitats que permeten incrementar la diversitat específica. En aquest sentit queden prohibides les actuacions que puguin simplificar-la.

- S'haurà d'incorporar al Catàleg de zones humides de les Illes Balears del PHIB, les zones humides de la proposta de la Direcció general Espais Naturals i Biodiversitat de l'Inventari de zones humides de les Illes Balears.

Conclusions

Per tal de poder determinar si el PHIB podrà afectar als hàbitats i espècies d'interès comunitari dels espais protegits Xarxa Natura 2000 el document ambiental estratègic ha d'incorporar un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals (EARA) on s'hauran de detallar les actuacions (normativa, mesures a executar, projectes, etc.) que implica el PHIB i les afeccions d'aquestes als espais protegits Xarxa Natura 2000 i les mesures preventives i correctores per evitar i minimitzar les possibles afeccions a aquests espais i a les espècies d'interès comunitari que hi són presents. Al PHIB i a l'estudi de repercussions ambientals s'hauran de tenir en compte les indicacions realitzades en aquest informe. L'EARA haurà d'incloure un apartat on es detallaran les incorporacions al PHIB que s'han fet d'aquest informe i en quins apartats del PHIB es localitzen dites incorporacions, així com la justificació de les que no s'incorporin, en el seu cas.

També és convenient aportar annex a l'EARA l'informe que va realitzar la Comissió europea sobre el PHIB vigent actualment, concretament les consideracions sobre la Xarxa Natura 2000.

Aquest informe s'emet sense perjudici del compliment de la normativa territorial i urbanística i altra normativa sectorial que li és d'aplicació.

Consideracions tècniques

1. D'acord amb l'article 30.8 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (CAIB) té la competència exclusiva per a l'ordenació i concessió de recursos i aprofitaments hidràulics, així com la funció d'elaborar i revisar la planificació hidrològica (competència

G
O
I
B
/

traspassada mitjançant el Reial Decret 115/1995, de 27 de gener, sobre traspàs de funcions i serveis de l'Administració de l'Estat a la Comunitat Autònoma de les Illes Balears en matèria de recursos, aprofitaments i obres hidràuliques). A la CAIB li correspon l'aprovació prèvia del pla hidrològic, abans de l'aprovació definitiva per part de l'Estat.

2. S'ha de tenir en compte també que d'acord amb el punt 2 de l'article 71 de l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, els consells insulars, a més de les competències que els són pròpies, poden assumir dins el seu àmbit territorial la funció executiva i la gestió dels recursos i aprofitaments hidràulics, canals i regadius, règim general d'aigües.

3. Com ja s'ha indicat, al DIE no s'inclou encara el Programa de mesures ni la proposta de normativa del PHIB. Per tant, tant el document inicial estratègic com el document d'abast resulten un tant genèrics.

4. D'acord amb el punt 1 de l'article 19 de la Llei 21/2013, la CMAIB ha sotmès l'esquema de temes importants i el document inicial estratègic a consultes de les administracions públiques afectades i de les persones interessades. En aquest sentit, cal indicar que algunes de les consideracions dels informes rebuts fan més referència a observacions respecte del propi Pla que al document inicial estratègic. Així, a les conclusions del document d'abast s'han incorporat els punts dels informes rebuts que es consideren més apropiats per formar part de l'estudi ambiental estratègic.

5. Segons el punt 2 de l'article 19 de la Llei 21/2013, la CMAIB ha d'elaborar i remetre al promotor i a l'òrgan substantiu, el document d'abast de l'estudi ambiental estratègic, juntament amb les contestacions rebudes a les consultes efectuades.

6. L'organisme de conca redactarà l'Estudi Ambiental Estratègic (EAE), d'acord amb els continguts del document d'abast. Aquest estudi ambiental partirà de la base que es tracta d'una revisió d'un Pla (aprobat mitjançant el Reial Decret 51/2019, de 8 de febrer i amb acord favorable del Ple de la CMAIB de data 14 de setembre de 2018), i a on s'avaluaran les modificacions respecte a l'actual Pla vigent. Aquest EAE també valorarà ambientalment les noves actuacions incloses al Programa de Mesures d'aquest nou cicle no previstes als plans anteriors.

7. Pel que fa a la dessalació de l'aigua de mar, a la descripció del tema important 2 (suficiència hídrica, abastiment i dificultats per atendre la demanda) s'indica que *«En las Illes Balears desalinizar el agua de mar permite incrementar los recursos hídricos disponibles para atender las demandas de abastecimiento urbano con el objetivo de reducir la cantidad de agua extraída y mejorar el estado de las masas de agua subterránea. Las desalinizadoras han*

sido la solución para atender la demanda de una planificación que favorecía un crecimiento urbanístico y turístico acelerado sin carecer de recursos hídricos en cantidad y calidad suficientes para atender la demanda. Algunas desalinizadoras como las de Eivissa funcionan a pleno rendimiento los meses de verano. El debate actual se centra en si se debe seguir creciendo siguiendo este modelo, e ir cubriendo la nueva demanda de recurso con este tipo de infraestructuras, con los impactos medioambientales que llevan asociados, o por el contrario se debe afrontar un cambio de modelo que implique un uso más racional del agua y una optimización de la actividad turística y, en consecuencia, urbanística».

Això no obstant, entre els impactes de la dessalació de l'aigua de mar es poden destacar l'efecte de l'abocament de les salmorres resultants del procés de dessalació que constitueixen una gran amenaça per a la Posidonia oceànica, espècie d'una importància biològica i ecològica extraordinària. També és molt important avaluar la petjada de carboni associada a les infraestructures de dessalació. La taula següent reflecteix l'alt consum energètic del procés de dessalació en comparació amb altres processos relacionats amb l'abastiment i tractament de l'aigua:

Procés	Consum energètic (kWh/m ³)
Abastiment de llac o riu	0,37
Abastiment d'aquífer	0,48
Depuració d'aigua residual	0,62-0,87
Reutilització d'aigua	1,00-2,50
Dessalació	2,58-8,5

Font: Water and Energy. The United Nations World Water Report Development Report 2014

Per una altra banda, entre les decisions que poden adoptar-se de cara a la configuració del futur PHIB previstes al tema important 2 (suficiència hídrica, abastiment i dificultats per atendre la demanda) es poden destacar les següents:

«11. Según el resultado de los estudios de necesidad y viabilidad de las desalinizadoras de Maó y Llevant de Mallorca previstos en el programa de medidas, construir estas desalinizadoras para satisfacer las demandas actuales».

«12. Ampliar las líneas de las desalinizadoras existentes».

Tot i que amb aquestes actuacions es poden satisfer les demandes i reduir l'extracció d'aigua subterrània, aquestes infraestructures suposen, com ja s'ha indicat, un important impacte ambiental així com un alt cost econòmic. Per tant, l'EAE haurà de fer una avaluació detallada d'aquests impactes i de

les mesures proposades per tal de minimitzar aquests impactes. S'ha de valorar també si hi ha alternatives més adequades que l'augment de producció d'aigua dessalada.

8. La reutilització de l'aigua depurada permet substituir el consum de recursos hídrics convencionals per a principalment el reg i evitar així la sobreexplotació dels aqüífers. No obstant això, la qualitat de l'aigua depurada d'algunes estacions no és adequada per a la seva reutilització al sector agrari o pels problemes que la seva infiltració pot causar als aqüífers. Una de les principals causes de la falta de qualitat de l'aigua depurada és l'elevada concentració de clorurs. Aquests clorurs provenen de les infiltracions d'aigua de mar a les xarxes de sanejament municipals i de les salmorres que aboquen les dessaladores no autoritzades o de les privades a les xarxes de sanejament. Per tant, és necessari invertir en mesures destinades a millorar la qualitat de l'aigua depurada per poder aprofitar tot el seu potencial.

9. No s'inclou al document d'abast la mesura proposada pel Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera «*Addicionalment es poden habilitar grans infraestructures existents, com ara l'embassament de Cúber, per tal d'emmagatzemar excés d'energia renovable*» ja que es considera que aquest tipus d'actuacions poden tenir un impacte molt negatiu sobre les característiques hidromorfològiques de les masses d'aigua.

Conclusions

Un cop revisada la documentació presentada es proposa que l'Estudi Ambiental Estratègic (EAE) incorpori a més del contingut mínim indicat a l'annex IV i el previst a l'article 20 de la Llei 21/2013, de 9 de desembre, d'avaluació ambiental els aspectes següents:

1. S'han de detallar els canvis realitzats respecte del PHIB anterior per a l'avaluació ambiental.
2. S'han d'avaluar les actuacions susceptibles de provocar un efecte sobre les espècies de flora i fauna protegida.
3. Per tal de poder determinar si el PHIB podrà afectar als hàbitats i espècies d'interès comunitari dels espais protegits Xarxa Natura 2000 el document ambiental estratègic ha d'incorporar un estudi d'avaluació de les repercussions ambientals (EARA) on s'hauran de detallar les actuacions (normativa, mesures a executar, projectes, etc.) que implica el PHIB i les

afeccions d'aquestes als espai protegits Xarxa Natura 2000 i les mesures preventives i correctores per evitar i minimitzar les possibles afeccions a aquests espais i a les espècies d'interès comunitari que hi són presents. Al PHIB i a l'estudi de repercussions ambientals s'hauran de tenir en compte les indicacions realitzades a l'informe del Servei de Planificació.

4. Pel que fa a l'avaluació dels impactes de les noves mesures:

- S'ha de considerar la potencial afectació al cel nocturn per contaminació lumínica de les infraestructures d'aigua, en consonància amb el Reglament de protecció del cel nocturn del Consell Insular de Menorca.
- S'ha d'avaluar l'impacte generat per l'emissió de renou produït pel funcionament de les noves infraestructures o per l'ampliació de les instal·lacions existents de dessalació o depuració d'aigües.

5. Pel que fa a les actuacions sobre els torrents:

a) D'acord amb el Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció del Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa, s'ha de valorar l'impacte produït per la neteja dels torrents mitjançant maquinària pesada enfront d'altres metodologies de manteniment dels llits dels torrents. En aquesta mateixa línia i en relació amb els espais protegits Xarxa Natura 2000, s'ha de tenir en compte la consideració feta pel Servei de Planificació segons la qual el PHIB ha d'incloure a la seva normativa que *«Els torrents i canals s'han de mantenir i netejar amb un esment especial per no afectar de forma irreversible la vegetació ripària, helòfita o aquàtica, així com a la qualitat de l'aigua. Només es podrà emprar maquinària pesant en casos excepcionals, amb autorització de l'òrgan gestor»*.

b) D'acord amb el Servei de Planificació i pel que fa als espais protegits Xarxa Natura 2000 la normativa del pla hauria d'incloure que *«En cas d'intervenció i/o restauració en els torrents, la morfologia de les voreres i els marges ha de ser el més heterogènia possible per afavorir els microhàbitats que permeten incrementar la diversitat específica. En aquest sentit queden prohibides les actuacions que puguin simplificar-la»*. Cal indicar que aquesta qüestió ja es contempla al PG Serra Grossa, aprovat pel Decret 19/2020, de 3 de juliol i al PG de Barrancs, aprovat pel Decret 44/2019, de 24 de maig.

6. Al DIE s'afirma que «Se detectan ascensos de las demandas en los sistemas de Mallorca y Formentera. En Eivissa y Menorca disminuye la demanda, principalmente debido a la disminución del regadío». D'acord amb el Consell Insular de Menorca, s'hauria de contrastar aquesta dada ja que segons l'OBSAM el regadiu es va incrementar un 8,5 % en el període 2007-2015.

7. En relació amb el tema important 1 (reutilització i infiltració d'aigües depurades):

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

a) D'acord amb el Servei d'Abocaments, es remarca la necessitat de desenvolupar i concretar tots els programes de mesures per a destinar el màxim cabal d'aigua depurada a reutilització i per a millorar les xarxes de sanejament municipal per tal de reduir el contingut de clorurs que entren a les EDARs.

b) Cal augmentar la inspecció urbana per tal de detectar dessaladores no autoritzades o les privades que aboquin la salmorra a les xarxes de sanejament, aspecte contemplat com a «decisiones que es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla». Aquesta mesura contribuirà a millorar la qualitat de les aigües depurades per tal de poder reutilitzar-les.

c) Atès l'alt consum energètic que suposen els tractaments terciaris i d'acord amb el Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, s'ha de fer una avaluació ambiental (i no només econòmica) sobre la implantació i/o ampliació de determinats tractaments terciaris.

d) Segons el punt 10, una de les decisions que es poden adoptar és «Fomentar los estudios de recarga de acuíferos mediante infiltración de aguas regeneradas». Es considera que aquesta actuació és molt apropiada però s'ha de garantir que no disminueixi la qualitat de l'aigua subterrània per tal d'evitar problemes ambientals i de salut pública.

8. Pel que fa als emissaris:

- En el cas que es facin nous emissaris o s'hagin de renovar els existents, el projecte ha de tenir en compte que el punt d'abocament no estigui sobre una praderia de *Posidonia oceanica*.

- S'han de potenciar les mesures per evitar abocaments d'aigua deficientment depurades.

- S'ha de complir l'establert al Decret 25/2018, de 27 de juliol, sobre la conservació de la *Posidonia oceanica* a les Illes Balears, tant pel que fa als emissaris de les dessaladores com els de les depuradores.

9. Entre les decisions que poden adoptar-se de cara a la configuració del futur PHIB previstes al tema important 2 (suficiència hídrica, abastiment i dificultats per atendre la demanda) s'hi troba l'augment en la producció de l'aigua dessalada mitjançant la construcció de noves dessaladores o l'ampliació de les línies de les dessaladores existents.

En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que si bé aquestes actuacions suposen un impacte positiu sobre les masses d'aigua subterrània, també impliquen un augment dels abocaments a la mar de salmorra. Aquests abocaments poden suposar un impacte negatiu sobre la *Posidonia*, planta molt sensible als augments de salinitat. A més, pel que fa al canvi climàtic,

G
O
I
B
/

s'ha de destacar l'elevat consum energètic d'aquestes instal·lacions (entre 2,58-8,5 kW/h). Per tant, l'EAE haurà de fer una avaluació detallada d'aquests impactes i de les mesures proposades per tal de minimitzar aquests impactes. S'ha de valorar també si altres decisions plantejades a aquest tema important com «Reducir la demanda para adecuarse a la oferta existente» poden ser més adequades.

10. Pel que fa a la contaminació puntual (tema important 4, fonts de contaminació puntual, sanejament, salmorra, abocadors i industrial):

a) Tant al PHIB vigent com a anteriors plans s'ha fet un gran esforç per tal de regular els sistemes autònoms de depuració i establir les condicions que han de tenir aquests sistemes per tal de garantir la protecció de l'aigua subterrània. No obstant això, encara hi ha molts sistemes autònoms de depuració que bé per la seva antiguitat, pels materials emprats o pel tipus de tractament que es duu a terme constitueixen una font important de contaminació puntual dels aqüífers. Per tant, el pla hauria de preveure actuacions sobre aquest tipus de sistemes.

En aquesta línia i pel que fa als espais protegits Xarxa Natura 2000, el Servei de Planificació considera que al PHIB s'haurien de contemplar les actuacions següents:

«Pel que fa a la normativa consistent en la instal·lació de sistemes autònoms de depuració pels habitatges que no disposen d'accés a xarxa de clavegueram, en especial a les urbanitzacions que s'ubiquen al ZEC ES5310049 Cova des Pas de Vallgornera, s'hauria de legislar que els propietaris dels habitatges existents que no disposen de clavegueram ni dels sistemes autònoms de depuració contemplats al PHIB disposen d'un termini de tres mesos per presentar un projecte d'instal·lació que compleixi amb els sistemes de depuració contemplats al PHIB i incorpori la clausura de l'existent. Transcorregut aquest termini els sistemes autònoms de depuració no contemplats al PHIB, podran ésser retirats o eliminats per l'Administració, prèvia la tramitació de l'expedient oportú, amb audiència als interessats».

Es considera adequat estudiar la proposta del Servei de Planificació, la qual si bé **és prioritària per als espais protegits**, per als **perímetres de protecció** dels pous de proveïment humà i per a les zones a on les **masses d'aigua presenten un mal estat químic** a causa dels abocaments d'habitatges no connectats al clavegueram, **s'hauria d'anar fent extensiva a tots els immobles del sòl urbà i rústic**. Aquesta mesura no eximiria de l'obligació de dotar de clavegueram i de connectar-s'hi en els casos en què la normativa urbanística i/o hídrica ho disposi.

b) D'acord amb el Servei de Residus:

- L'EAE ha de recollir l'impacte de les aigües i/o llots de depuradora recepcionades a les instal·lacions de depuració d'aigües residuals urbanes, procedents d'empreses amb camions cisterna, i que no tenen un origen

domiciliari sinó origen industrial (neteges de dipòsits, aigües hidrocarburades,...). S'ha de valorar també la necessitat d'establir els criteris d'acceptació per a aquest tipus d'entrades a les EDARs.

-L'EAE ha d'incloure una valoració de l'impacte dels contaminants puntuals sobre la salut de les persones i els ecosistemes i establir els valors a partir dels quals els contaminants més habituals no suposen un risc.

11. Quant al tema important 5 (establiment dels règims de cabals ecològics) i d'acord amb el Servei de Planificació, s'haurà de valorar la incorporació al catàleg de zones humides del pla de les zones humides de la proposta de la Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat de l'Inventari de zones humides de les Illes Balears.

12. Pel que fa al tema important 6 (adaptació i mitigació dels efectes del canvi climàtic):

a) S'ha de valorar la implementació de les mesures següents proposades pel Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera:

i) Utilització de dipòsits d'aigua com a emmagatzematges d'energia. Un exemple podria ser que els aljubs que s'hagin d'omplir mitjançant bombeig funcionin, de manera intel·ligent, quan hi hagi un sobrant d'energia renovable a la xarxa, i evitin funcionar quan l'energia prové d'energia fòssil.

ii) Implementació d'energies renovables dins de les pròpies instal·lacions on sigui possible. També es podria considerar la possibilitat d'implementar energies renovables fora d'aquestes instal·lacions per tal de tenir més capacitat de generació i cobrir més el consum.

iii) Els nous edificis o aquells que pateixen una reforma integral, sobretot del sector hotelier, podrien disposar d'una xarxa separativa d'aigua, per tal de poder subministrar dos tipus d'aigua de diferent qualitat. Així, es podria reaprofitar també l'aigua dins del mateix edifici.

iv) Atès l'alt consum d'aigua del sector agrari, s'ha seguir potenciant la implementació de sensors i noves tecnologies per tal d'optimitzar el reg i s'han de desincentivar aquells conreus i jardins que siguin grans consumidors del recurs hídric.

b) D'acord amb el Servei de Salut Ambiental no es considera adequada la decisió que es pot adoptar de cara al futur pla indicada al punt 4 (*Aprovechar los grandes depósitos de agua para instalar placas solares fotovoltaicas*) ja que incompleix l'establert al punt 2.3.5 de l'annex I del Decret 53/2012 de 6 de juliol, sobre vigilància sanitària de les aigües de consum humà de les Illes Balears segons el qual «Ni a la coberta ni per damunt del dipòsit no es permet

cap instal·lació, local o activitat, excepte que es derivin de les tasques de manteniment del dipòsit»

13. Pel que fa al tema important 8 (Explotació i gestió sostenible de les aigües subterrànies):

a) Algunes de les decisions proposades a la documentació aportada, les quals es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla, fan referència a les masses en mal estat quantitatiu:

- a) Prohibir la extracción para abastecimiento urbano en las masas en mal estado cuantitativo por encima del 100% en aquellos municipios que tienen acceso a la red en alta.*
- b) Obligar a los subministradores de masas en mal estado cuantitativo con una explotación superior al 80% y con acceso a la red en alta a utilizar agua desalada en invierno*
- c) Priorizar la realización de sistemas de depuración terciarios en aquellas zonas con demanda de recurso y con masas subterráneas en riesgo cuantitativo.*
- d) Obligar a utilizar el agua regenerada a todas las explotaciones agrarias donde esté disponible si extraen de masas de agua en mal estado cuantitativo, excepto que por razones de salud pública no esté permitido.*

Per una altra banda, segons el punt 4 de l'article 129 del PHIB vigent «*No es podran atorgar noves autoritzacions i concessions a les masses d'aigua subterrània en mal estat quantitatiu*».

Es remarca la necessitat que el Pla reculli efectivament les mesures per preservar o recuperar la qualitat de l'aigua en masses sobreexplotades així com valorar si s'han d'incloure més mesures. S'han d'actualitzar també les masses d'aigua subterrània en mal estat quantitatiu.

b) Aquest tema important ha d'incloure mesures per a les masses subterrànies en mal estat químic o en risc per la concentració de clorurs.

14. Pel que fa a les incidències previsible sobre els plans sectorials i territorials concurrents, s'han de tenir en compte també els plans següents:

- Els Plans Directors Sectorials de Carreteres.
- Els Plans d'Ordenació de recursos naturals (PORNs) i Plans Rectors d'ús i Gestió (PRUGs) dels diferents espais naturals protegits. En aquest sentit i d'acord amb el Servei de Planificació, s'han de tenir en compte tant els plans aprovats com els que estan a fase de final d'aprovació (com és el cas del PORN de s'Albufera de Mallorca, el Pla de gestió Natura 2000 Costa Est de Menorca-PRUG de s'Albufera des Grau i el PORN de Mondragó).
- Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca.

15. A més de les activitats pròpiament portuàries, a l'hora de valorar les pressions sobre les masses d'aigua costaneres s'han de tenir en compte les aportacions dels torrents, els abocaments autoritzats des de la terra a la mar (emissaris, col·lectors, sobreeixidors, aigües de refrigeració de centrals tèrmiques) i abocaments no autoritzats.

16. Pel que fa a la protecció del patrimoni:

- a) Tots els béns patrimonials possiblement afectats per la creació de noves infraestructures han d'estar inventariats i respectats en les obres previstes. Tota previsió que afecti béns protegits (BICs en totes les seves modalitats, Béns catalogats, etc.) ha de ser formalment tramesa a l'òrgan competent en patrimoni del Consell Insular respectiu per a la seva preceptiva autorització.
- b) S'ha de fer un estudi previ de camp minuciós amb la finalitat d'identificar la totalitat d'elements que calgui protegir en tots els recorreguts possibles de noves esteses de xarxes i altres estructures, modificant aquests recorreguts en cas que així ho aconsellin els resultats obtinguts.
- c) D'acord amb el Departament de Cultura, Educació i Patrimoni (Secció de Patrimoni) del Consell Insular d'Eivissa, tota alteració que es prevegi del subsòl ha de comptar amb processos de control i documentació arqueològica directa de les obres, atesa la gran riquesa en elements patrimonials d'aquesta classe existents arreu de l'illa d'Eivissa.

Altres consideracions

Finalment, s'exposen algunes consideracions generals per tal que es tinguin en compte:

1. En relació amb el tema important 1 (reutilització i infiltració d'aigües depurades):

- a) D'acord amb el Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció de Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa s'hauria d'estendre com ús potencial de les aigües regenerades el seu ús ambiental. En concret, es proposa una acció relativa a la possibilitat de reutilitzar aigües depurades pel manteniment de zones humides i establiment de cabal ecològic.
- b) Entre les decisions que es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla a la documentació presentada hi figura «*La planificación territorial y urbanística deben contemplar el uso de aguas regeneradas y planificar una red independiente para la distribución de las aguas regeneradas*». D'acord amb el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa es considera que la planificació d'una xarxa independent per a la distribució d'aigües

regenerades s'ha d'exigir de forma progressiva, començant per als nous desenvolupaments urbanístics.

c) La redacció del punt 6 (*En los casos en que sea necesario, aumentar la calidad de las aguas depuradas con tratamiento secundario y cuyo efluente se destine al riego*) és un tant confusa. Segons el Servei de Salut Ambiental, s'hauria d'aclarir que el sistema de depuració haurà de ser el necessari per donar la qualitat que requereix el reg o altres usos, d'acord amb l'establert al Reial Decret 1620/2007, de 7 de desembre, pel qual s'estableix el règim jurídic de la reutilització de les aigües depurades. A més, es recorda que s'ha de disposar d'autorització per a la reutilització de l'aigua.

d) Segons el punt 7, una de les decisions que es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla és «aumentar la inspección urbana para detectar las desalinizadoras no autorizadas o las privadas que viertan la salmuera a las redes públicas». Es considera molt adequada aquesta proposta, a la qual s'hauria d'afegir la inspecció de la qualitat de les aigües regenerades.

e) Un altre dels aspectes que es contempla a aquest tema important és la possibilitat de fer obligatori l'ús de l'aigua regenerada a tots els camps de golf. D'acord amb el Servei de Salut Ambiental, s'hauria de valorar que l'ús d'aigua regenerada fos obligatori també per al reg de zones verdes públiques i neteja viària.

2. Pel que fa al tema important 2 (suficiència hídrica, abastiment i dificultats per atendre la demanda):

a) D'acord amb el Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera, quan s'indica a les propostes «*En las islas de Mallorca, Menorca y Eivissa se realizará un reparto por municipios de la cantidad máxima de agua subterránea que es posible extraer en las masas en mal estado y en riesgo, así como un reparto del agua desalinizada o de red en alta*», no queda clar si a efectes pràctics això suposarà una limitació directa per al desenvolupament urbanístic o d'activitats econòmiques consumidores d'aigua. S'ha d'aclarir aquesta qüestió.

b) Un dels instruments més efectius per incrementar la disponibilitat de recursos per satisfer les demandes és l'aplicació efectiva dels **plans de gestió sostenible** de l'aigua. No obstant això, **és necessari precisar el caràcter normatiu d'aquests plans**. D'acord amb el Consell de Menorca, es recomana afegir com a proposta la vinculació normativa dels plans de gestió sostenible de l'aigua amb els instruments d'ordenació urbanística i tenir en compte els escenaris climàtics regionalitzats durant el període de vida del planejament urbanístic a l'hora d'estimar els recursos disponibles.

c) Arran de l'estudi fet per la Universitat de les Illes Balears (Garcia, C.; Mestre-Runge, C.; Morán-Tejeda, E.; Lorenzo-Lacruz, J.; Tirado, D. «Impact of

G
O
I
B
/

Cruise Activity on Freshwater Use in the Port of Palma (Mallorca, Spain)». Water 2020, 12, 1088) segons el qual els creuers que tenen base al port de Palma consumeixen 628.000 litres de mitjana en cada amarrament, s'ha d'estudiar si cal incloure al PHIB algun tipus de regulació d'aquesta activitat, principalment, per a les èpoques de sequera. Aquests consums d'aigua són molt superiors a les recàrregues que fan els vaixells mercants (178.000 litres per amarrament) o els creuers en trànsit que fan escala al port de Palma (69.000 litres per amarrament). L'estudi de la Universitat de les Illes Balears indica també que un dels factors que ha contribuït a que el port de Palma hagi esdevingut un punt d'atracció com a port base per als creuers és un preu de l'aigua molt competitiu en comparació amb altres ports espanyols.

d) Cal recordar que les piscines són en general grans consumidores d'aigua. Segons un estudi fet per la Universitat de les Illes Balears (Hof, A., Morán-Tejeda, E., Lorenzo-Lacruz, J., Blázquez-Salom, «[Swimming Pool Evaporative Water Loss and Water Use in the Balearic Islands \(Spain\)](#)», Water, 2018, 10, 1883), la pèrdua d'aigua en les piscines a causa de l'evaporació equival al 4,9 per cent de tot el consum d'aigua de les zones urbanes de les illes Balears. En aquest sentit, dues normes recents regulen la superfície màxima de la làmina d'aigua de les piscines:

i) D'acord amb la lletra b) de l'article 30 del Pla d'Intervenció en Àmbits Turístics de Mallorca (PIAT) BOIB núm. 126 16 de juliol de 2020:

Les piscines exteriors noves en establiments d'allotjament turístic han de complir els paràmetres següents:

- Només es permet una piscina exterior per establiment.

- La làmina d'aigua ha de ser de planta rectangular. La superfície màxima, per a establiments de fins a 24 places, és de 75 m². Aquesta superfície es pot incrementar en 3 m² per cada plaça de més que tenguí l'establiment.

[...]

ii) Segons el punt 2 de l'article 7 (Mesures d'estalvi d'aigua) del Decret llei 9/2020, de 25 de maig, de mesures urgents de protecció del territori de les Illes Balears:

L'ús d'habitatge unifamiliar en sòl rústic no pot donar lloc a la construcció de més d'una piscina per finca. La làmina de mirall d'aigua de les noves piscines en sòl rústic no pot excedir de trenta-cinc (35) m² i el seu volum, els seixanta (60) m³.

S'hauria de valorar si aquesta regulació de les piscines és suficient i si s'han de contemplar altres aspectes com els especificats a l'informe del Servei de Canvi Climàtic i atmosfera com és regular l'ús de piscines temporals (almenys de segons quines mides).

e) Entre les decisions que es poden adoptar es troba «Alcanzar el objetivo del 10% de pérdidas en redes de abastecimiento. Los ayuntamientos y gestores del agua deben trabajar para mejorar las redes de abastecimiento y no superar el máximo de pérdidas legalmente permitido. Se deberá establecer un sistema de penalizaciones en el caso de superar este límite». Es remarca la necessitat de dur a terme aquesta actuació ja que contribuirà a garantir la suficiència hídrica d'alguns municipis així com a reduir el consum energètic derivat de la captació de l'aigua i/o dessalació. Es proposa

G
O
I
B
/

que els criteris per tal d'establir les pèrdues entre els diferents municipis siguin homogenis per tal de poder comparar les dades així com la instal·lació de comptadors a diferents punts de la xarxa d'abastiment per poder detectar millor els punts del municipi a on es produeixen les pèrdues i prioritzar les actuacions a realitzar a les xarxes de distribució.

f) D'acord amb la informació aportada, una altra de les decisions que es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla és «*En las islas de Mallorca, Menorca y Eivissa se realizará un reparto por municipios de la cantidad máxima de agua subterránea que es posible extraer en las masas en mal estado y en riesgo, así como un reparto del agua desalinizada o de la red en alta*». En aquest sentit i segons el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa, es recomana concretar aquesta mesura al mateix PHIB de tercer cicle i incloure els criteris i volums assignats de la distribució efectuada.

g) Pel que fa al punt 10 (Estudiar la opció de ampliar la capacitat de la red en alta con pozos de abastecimiento situados en masas en buen estado cuantitativo) i d'acord amb el Servei de Salut Ambiental, s'hauria de tenir en compte també l'estat qualitatiu de la massa d'aigua.

h) Pel que fa a la decisió que es pot adoptar de cara al futur pla sobre «*obligar a los municipios con masas de agua subterránea en mal estado cuantitativo a elaborar y aprobar ordenanzas municipales que estimulen el ahorro del agua, con un sistema de control y vigilancia efectivo y un régimen sancionador*», es considera que aquesta obligació s'hauria d'estendre a tots els municipis independentment de l'estat de les masses d'aigua subterrània.

3. Quant al tema important 3 (gestió d'inundacions),

a) D'acord amb el Consell de Menorca, es suggereix afegir una proposta que sigui treballar amb uns criteris de manteniment dels torrents, que tenguin en compte el paper de la vegetació ripària en la prevenció d'inundacions, millora qualitat aigua i resta de serveis ecosistèmics associats. El Consell Insular de Menorca també proposa ampliar aquest tema i tractar la gestió dels serveis ecosistèmics associats als rius i torrents» (biodiversitat, connectivitat, recàrrega aqüífer, inundacions, depuració...), o bé afegir un nou tema que tracti els torrents com ecosistemes d'alt valor ecològic i no només com a prevenció de riscos.

b) D'acord amb el Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció de Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa es proposa realitzar la diagnosi de trams fluvials i masses d'aigua litorals susceptibles de recuperar la seva

G
O
I
B
/

dinàmica natural i funcionament hidromorfològic de cara a minimitzar els efectes d'episodis d'inundacions.

c) El PHIB hauria d'establir la regulació escaient de les zones inundables i clarificar la seva delimitació. Aquesta regulació ha de ser congruent amb la planificació de risc d'inundacions existent o, si la modifica, ho ha de fer expressament.

d) Es remarca la importància de la redacció dels Plans de Gestió d'Inundació per a cada una de les zones identificades com a ARPSI, aspecte contemplat com a «decisiones que es poden adoptar de cara a la configuració del futur pla».

e) El PHIB hauria d'establir la regulació escaient de les zones inundables així com clarificar la seva delimitació.

f) D'acord amb el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei d'Infraestructures Viàries), s'han de tenir en compte els problemes de seguretat viària existents com a conseqüència d'inundacions a la calçada:

- Impossibilitat d'evacuar, a determinats punts, els cabals aigües abax de les carreteres per falta de continuïtat dels llits.

- La falta d'instal·lacions de drenatge en algunes zones urbanes, aigües amunt de les carreteres, genera la impossibilitat d'evacuar els cabals concentrats que arribem a aquestes.

Aquesta problemàtica es dona a alguns punts de la carretera EI-800 i EI-900 i especialment a tot l'entorn urbà de la ciutat d'Eivissa (carreteres EI-10, EI-20 i EI-300).

4. Pel que fa al Tema important 4 (Fonts de contaminació puntual; sanejament, salmorres, abocadors i indústria):

a) S'haurien de regular específicament els abocaments d'activitats com són les bugaderies i algunes indústries alimentàries (principalment cellers) per tal de protegir el domini públic hidràulic.

En el cas concret dels cellers, s'ha de tenir en compte que el tractament de l'aigua residual es veu afectat per una alta càrrega orgànica, el pH àcid, el dèficit de nutrients, la gran estacionalitat en el procés de generació de l'aigua residual i l'ús de desinfectants.

b) D'acord amb el Consell Insular de Menorca, es proposa incrementar el seguiment i control de les EDAR privades. En aquest sentit, segons el Consell d'Eivissa el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa s'hauria de disposar de les dades actualitzades sobre les EDAR de gestió privada.

c) Segons el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa, les dessaladores d'Eivissa i Sant Antoni de Portmany aboquen la salmorra directament a la costa, sense emissaris ni difusors. En el cas d'Eivissa,

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

l'abocament de salmorra a la badia de Talamanca està causant la degradació i el retrocés de la praderia de Posidonia oceanica. Per tant, per tal de minimitzar aquest impacte, s'hauria de valorar la construcció d'un emissari amb el disseny adequat per a la ràpida dissolució de la salmorra.

5. En relació amb el tema important 5 (establiment dels règims de cabals ecològics):

a) D'acord amb el Consell de Menorca, s'hauria d'ampliar el nombre de rius avaluats que actualment no arriba al 50% i és un ecosistema prou important per incrementar l'esforç d'avaluació. Dins els criteris de prioritització de càlcul de cabal ecològic, s'haurien d'incorporar els torrents que desemboquen a aigües de transició on l'aport d'aigua dolça temporal és essencial per mantenir els ecosistemes actuals (com per exemple s'Albufera des Grau) o Goles de Trebalúger i Algendar.

b) S'han de tenir en compte les propostes realitzades pel Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció de Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa:

- Realitzar una diagnosi ambiental de les petites zones humides o basses temporals per tal de promoure la conservació i restauració de la seva flora, fauna i hàbitats lligats a les masses d'aigua

- Afegir la zona des broll de Buscastell per la seva singularitat com a zona a establir el seu cabal ecològic.

- Afegir les zones humides del Prat de ses Monges i de la Sal Rossa, aquesta última al Parc natural de ses Salines d'Eivissa, per tal de procedir a la restauració i manteniment del cabal ecològic.

- En relació amb el cabal ecològic, s'hauria de realitzar un programa de diagnosi de l'estat ambiental dels torrents de cara a concretar mesures de restauració de la flora, fauna i hàbitats lligats amb els ambients palustres i fluvials.

c) Les zones humides són sistemes naturals molt dinàmics i productius els quals es caracteritzen per una gran diversitat i a on es desenvolupen processos ecològics complexos. Tot i que el capítol III del pla hidrològic de segon cycle fa referència a la protecció i gestió de les zones humides (articles 89 a 94), **es proposa que el pla hidrològic de tercer cycle prevegi el desenvolupament d'una normativa específica per a la regulació de les zones humides** atesa la seva importància biològica.

6. Pel que fa al tema important 6 (adaptació i mitigació dels efectes del canvi climàtic), segons el Consell Insular de Menorca, s'haurien d'adaptar criteris d'adaptació al canvi climàtic i calcular els efectes en el cycle de l'aigua dels plans de gestió forestal.

7. Quant al tema important 7 (Contaminació difusa per nitrats i altres):

a) A l'apartat «Contaminación por otras sustancias químicas» diu el següent:

G
O
I
B
/

Se trata del resto de sustancias químicas susceptibles de contaminación, especialmente las enumeradas en el anexo II del Reglamento de Dominio Público Hidráulico, tal como especifica la IPH de las Illes Balears. Este tipo de contaminación no es muy ubicua, a excepción de vertidos puntuales por negligencia o accidentes, debido principalmente a la inexistencia de una industria pesada de entidad. El contaminante químico detectado en mayor número de masas de agua (3) es el plomo. En una masa también se detecta la presencia de pesticidas y/o insecticidas que pueden relacionarse con la actividad agrícola intensiva.

Tot i que només s'ha detectat la presència de plaguicides a una massa, es recomana regular la utilització d'aquestes substàncies (principalment per a les que tenen major persistència) i establir limitacions d'ús als perímetres de protecció dels pous de proveïment humà de forma similar a com s'ha fet a l'article 136 del PHIB vigent per a les dejeccions ramaderes.

b) D'acord amb el Consell Insular de Menorca, en les propostes que fan referència a les activitats agràries i en concret la proposta de carnet d'aplicador de fertilitzants, es suggereix fer referència explícita a l'agricultura d'oci que no té la normativa específica que puguin tenir els professionals i per tant no hi ha capacitat de control.

c) Entre les decisions que es poden adoptar de cara a la configuració del nou pla hi figura «*Exigir a todas las viviendas en suelo rústico, tanto a las de nueva construcción como a las antiguas, la implantación de sistemas autónomos de depuración o depósitos estancos*». D'acord amb el Servei de Salut Ambiental, cal indicar que en cas d'implantar dipòsits estancs, aquests hauran d'estar gestionats per una empresa autoritzada.

8. Pel que fa al tema important 8 (explotació i gestió sostenible de les aigües subterrànies), un de les decisions que es poden adoptar de cara al futur pla és la següent: «*Mayor aprovechamiento de las aguas pluviales, tanto para el abastecimiento urbano como para las actividades agrarias. Por ejemplo, obligar a que todas las explotaciones agrarias dispongan de albercas o aljibes para el aprovechamiento del agua de lluvia*». S'ha de tenir en compte que, si bé cal potenciar l'ús de l'aigua de pluja, alguns usos de l'aigua pluvial poden suposar un risc per a la salut si no es gestiona adequadament. Per tant, atès que no es pot garantir la seva potabilitat si no es fa un control adequat, no resulta convenient la seva utilització per a consum humà en activitats pel públic en general (bars, agroturismes, hotels, etc.).

9. En relació amb el tema important 9 (millora del coneixement), s'han de valorar les propostes fetes pel Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció del Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa:

a) Monitoritzar la qualitat de les aigües depurades i donar transparència i facilitat d'accés dels resultats analítics que es van obtenir.

b) Quant al patrimoni hidrològic, s'hauria de realitzar un inventari i caracterització de fonts, aprofitaments i elements etnològics d'hidrologia tradicional.

10. D'acord amb Ports de les Illes Balears:

a) S'ha de valorar la incorporació de rols addicionals com són l'anàlisi de les pressions i efectes, els controls de les aigües superficials i la valoració de l'estat de les aigües superficials als ja atribuïts a la Conselleria de Mobilitat i Habitatge, de la qual depèn Ports de les Illes Balears.

b) S'ha de valorar si el PHIB de tercer ha d'incloure la regulació de la gestió dels materials de dragat dintre de l'àmbit de la Demarcació Hidrogràfica de les Illes Balears.

11. Pel que fa a la cartografia:

a) Un dels objectius del pla hauria de ser actualitzar la xarxa hidrogràfica ja que els marges dels torrents a vegades no estan prou clars i, a més, hi pot haver torrents que no surtin a la xarxa hidrogràfica provisional a l'IDEIB.

S'haurien de definir els criteris que marquin quan s'ha de grafiar els tàlvegs i si han d'estar afectats o no per la zona de policia.

b) Tot i que la delimitació del domini públic hidràulic respon a un procediment específic segons s'estableix al Reglament del Domini Públic Hidràulic i a al Text Refós de la Llei d'Aigües, el PHIB hauria de precisar la cartografia que s'ha fet servir com a delimitació de les zones següents, encara que fossin provisionals:

i) Zona de domini públic hidràulic. Zona de servitud. Zona de policia.

ii) Àrees inundables.

iii) Zones de protecció i àrees protegides.

A més, atès que no coincideixen les APR d'inundació amb les zones potencialment inundables, s'hauria d'especificar quins estudis són els que s'han fet servir per delimitar aquestes zones. Estudiar la conveniència que les zones potencialment inundables coincideixin amb les APR d'inundació.

12. En relació amb el tractament de l'aigua residual i d'acord amb l'esquema de temes importants, no sembla que s'inclouï la regulació de les depuradores entre 2.000 i 10.000 habitants equivalents que aboquen a la mar.

En aquest sentit, s'ha de tenir en compte que a la legislació estatal (Reial Decret-Llei 11/1995, de 28 de desembre, pel qual s'estableixen les normes aplicables al tractament de les aigües residuals urbanes i Reial Decret 509/1996, de 15 de març, de desenvolupament del Reial Decret-Llei 11/1995,

de 28 de desembre, pel qual s'estableixen les normes aplicables al tractament de les aigües residuals urbanes) es regulen les depuradores de més de 10.000 habitants equivalents que aboquen a estuaris o similar. Pel que fa a les 2.000 a 10.000 habitants equivalents i amb abocament a la mar, només s'estableix que han de tenir el tractament adequat, sense especificar valors límit.

Al Pla Hidrològic es regulen les depuradores entre 250 i 2000 habitants equivalents. Si bé a l'article 5 del Decret 49/2003, de 9 de maig, pel qual es declaren les zones sensibles a les Illes Balears es regulen els requisits d'abocament d'aigües residuals al terreny i a la mar per menys de 10.000 habitants, aquests requisits són molt menys exigents que els que estableix el PHIB de 2019 per a aglomeracions urbanes entre 250 i 2000 habitants equivalents. Per tant, es considera oportú que el PHIB aclareixi aquesta qüestió.

13. Pel que fa a l'incompliment de les obligacions derivades del PHIB:

- a) S'haurien d'establir quins són els efectes d'aquests incompliments.
- b) Per tal de detectar possibles incompliments, s'hauria d'implantar un programa d'inspeccions. En aquest sentit, entre les decisions que es poden adoptar al tema important 8 (Explotació i gestió sostenible de les aigües subterrànies) hi figura el «mayor control de las extracciones ilegales mediante la creación de una policía del agua». Es proposa doncs que aquesta «policia d'aigua» no es limiti al control de l'aigua subterrània i que cobreixi tots els àmbits del pla.
- c) Es proposa que a cada tema important es tractin les actuacions a realitzar per tal de controlar el compliment de la normativa aplicable a cada tema o bé desenvolupar un altre tema important per al tractament d'aquests aspectes.

14. En relació amb els procediments que requereixen autorització administrativa com poden ser les actuacions en zones inundables o potencialment inundables, en domini públic hidràulic, zona de servitud i zona de policia es recomana establir pautes i simplificar els procediments d'actuació. Així, s'haurien de precisar quines actuacions estan permeses, quines estan prohibides així com delimitar detalladament les zones a on es precisa cada tipus d'autorització. En aquest sentit, mentre no hi hagi una delimitació definitiva de la zona de domini públic s'hauria de disposar d'una delimitació provisional als efectes de precisar els terrenys sotmesos a autorització o a informe preceptiu. Per una altra banda, s'haurien de coordinar aquests procediments amb altres quan sigui possible, com per exemple amb Xarxa Natura 2000 i amb l'avaluació d'impacte ambiental, principalment pel que referència a l'avaluació de riscos, regulada a l'article 27 del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació ambiental de les Illes Balears.

G
O
I
B
/

15. Quant a les aigües costaneres, la DMA les considera com a una part integrant de la demarcació hidrogràfica i, de la mateixa manera que la resta d'aigües que formen la demarcació han de ser objecte de protecció química i ecològica. Per tant, s'han de regular aquestes aigües i s'han de preveure mesures al pla per tal d'aconseguir un bon estat ecològic (o un bon potencial ecològic si es tracta de masses molt modificades).

16. Si bé es presenten les dades dels volums concedits/autoritzats de cada massa, s'haurien d'aportar les dades de l'aigua encara disponible a les masses i, per tant, susceptible de poder realitzar noves concessions. Per una altra banda, al tema important 8 s'indica que «dada la gran diferència que existe entre los volúmenes concedidos o autorizados y los volúmenes que según el balance se están utilizando, sería necesario revisar aquellas concesiones con mayores volúmenes y adaptarlas a la realidad». En aquest sentit, considerem aquesta mesura molt adequada i, atesa la seva dificultat, cal prioritzar la revisió de les masses en mal estat quantitatiu.

17. S'han de valorar les observacions i suggeriments sobre el pla fets pel Consell Executiu del Consell Insular d'Eivissa així com les consideracions en relació amb els documents inicials realitzades pel Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció del Medi Ambient) i pel Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa

18. D'acord amb el Departament de Turisme, Medi Rural i Marí i Cooperació Municipal (Secció d'Agricultura, Ramaderia i Pesca) del Consell Insular d'Eivissa, la gestió dels recursos i els programes de mesura i de control que s'han d'integrar en el nou pla hidrològic per aconseguir el bon estat ecològic dels sistemes s'han d'elaborar de forma independent per a cadascuna de les illes.

19. Pel que fa a les pressions derivades de la presència d'espècies al·lòctones invasores i d'acord amb el Departament de Presidència i Gestió Ambiental (Secció del Medi Ambient) del Consell Insular d'Eivissa:

a) A la categoria «rius naturals», s'ha de tenir en compte la presència de l'espècie invasora Cranc americà a, com a mínim, els rius de zona de Sant Josep, molt possiblement al riu de Santa Eulària i potencialment a altres dels rius de l'illa d'Eivissa.

b) S'ha d'estudiar també la presència d'espècies invasores a les masses d'aigua costaneres. En aquest sentit, a pràcticament totes les aigües costeres d'Eivissa es dona la presència de com a mínim Lophocladia lallemandii.

G
O
I
B
/

20. S'ha de precisar l'abast de l'informe de suficiència hídrica i de capacitat de la xarxa de sanejament de recursos hídrics dels planejaments urbanístics. En aquest sentit, cal recordar la relació d'aquest informe amb el punt 1a) de l'article 18 del Decret legislatiu 1/2020, de 28 d'agost, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei d'avaluació Ambiental de les Illes Balears.

21. D'acord amb l'apartat 4.1.6.4. «Escorrentia superficial» dels documents inicials «solo existen estaciones de aforo que permitan cuantificar las aportaciones de las aguas superficiales en la isla de Mallorca». En aquest sentit, s'hauria de valorar la instal·lació d'estacions d'aforament a Menorca i Eivissa.

22. D'acord amb el Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries i Lluita contra l'Intrusisme (Servei de Territori) del Consell Insular d'Eivissa, s'ha de completar la informació sobre les EDAR de Portinatx i Cala Vedella publicada als documents inicials del PHIB. A més, s'ha de valorar l'establiment de mesures per tal de resoldre els problemes de depuració d'aquestes instal·lacions.

23. A diferents temes importants es condicionen les actuacions d'extracció d'aigua a l'estat quantitatiu de les masses. D'acord amb el Servei de Salut Ambiental, s'ha de valorar incloure també com a condicionant l'estat qualitatiu de les masses. Per a valorar l'estat qualitatiu de les masses, s'han de tenir en compte els paràmetres així com els valors paramètrics establerts al Reial Decret 140/2003, de 7 de febrer, pel qual s'estableixen els criteris sanitaris de la qualitat de l'aigua de consum humà.

24. El PHIB de tercer cicle hauria de preveure mecanismes i establir terminis per a regularitzar la situació dels abastaments d'aigua potable als municipis. Per una altra banda, el pla hauria d'establir que l'òrgan competent mantingués actualitzada la cartografia de l'IDEIB dels pous de proveïment humà i delimità els seus perímetres de protecció.

Aspectes de la normativa a recordar

- D'acord amb el punt 1 de l'article 20 de la Llei 10/2019, de 22 de febrer, de canvi climàtic i transició energètica, el pla ha d'incorporar:

- a) Una anàlisi del seu impacte sobre les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle directes i induïdes, així com mesures destinades a minimitzar-les o compensar-les en cas que no es puguin evitar.
- b) Una anàlisi de la vulnerabilitat actual i prevista davant els efectes del canvi climàtic i mesures destinades a reduir-la.
- c) Una avaluació de les necessitats energètiques del seu àmbit d'actuació i la determinació de les mesures necessàries per minimitzar-les i per garantir la generació d'energia d'origen renovable.

GOIB

- A les licitacions de les obres públiques s'han d'incloure els condicionants de l'article 71 de la Llei 10/2019.

- S'han de tenir en compte els punts 1 i 3 de l'article 40, el punt 3 de l'article 55 i la disposició addicional sisena de la Llei 10/2019.

- Pel que fa als espais protegits, tant la part terrestre com tota la part marina, costera i d'aigües interiors i exteriors de Menorca està declarada com a Reserva de Biosfera. Per tant, per a l'avaluació dels impactes del pla, s'ha de tenir en compte la zonificació establerta i el Pla d'Acció aprovat.

- S'han de tenir en compte els articles 34 i 35 de la Llei 3/2019, de 31 de gener, Agrària de les Illes Balears relatiu al caràcter estratègic del sector agrari i vinculació de la planificació hidrològica i al foment de la reutilització d'aigües regenerades, respectivament.

Tramitació i consultes

- D'acord amb l'article 21 de la Llei 21/2013, la Direcció General de Recursos Hídrics sotmetrà la versió inicial del PHIB de tercer cicle i l'Estudi Ambiental Estratègic a informació pública durant un termini de, com a mínim, quaranta-cinc dies hàbils, mitjançant la publicació al BOIB i si escau a la seva seu electrònica. La documentació sotmesa a informació pública inclourà un resum no tècnic de l'estudi ambiental estratègic.

- Segons l'article 22 de la Llei 21/2013, simultàniament al tràmit d'informació pública, la Direcció General de Recursos Hídrics ha de sotmetre la versió inicial del pla o programa, acompanyat de l'estudi ambiental estratègic, a consulta de les administracions públiques afectades i de les persones interessades que hagin estat prèviament consultades.

- Es considera que, com a mínim, s'han de realitzar les consultes següents:

· Conselleria de Medi Ambient i Territori, Direcció General de Residus i Educació Ambiental.

· Conselleria de Medi Ambient i Territori, Direcció General d'Espais Naturals i Biodiversitat.

· Conselleria de Medi Ambient i Territori, Direcció General de Territori i Paisatge.

· FELIB.

· Ports de les Illes Balears.

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

GOIB

- Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, Direcció General d'Energia i Canvi Climàtic, Servei de Canvi Climàtic i Atmosfera.
- Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, Direcció General de Política Industrial.
- Conselleria de Transició Energètica i Sectors Productius, Direcció General d'Innovació.
- Conselleria d'Afers Socials i Esports.
- Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització, Direcció General d'Emergències i Interior.
- Conselleria d'Agricultura, Pesca i Alimentació, Direcció General d'Agricultura, Ramaderia i Desenvolupament Rural, Servei de Reforma i Desenvolupament Agrari.
- Conselleria de Salut i Consum, Direcció General de Salut Pública.
- Conselleria de Model Econòmic, Turisme i Treball.
- Agència Balear de l'Aigua i la Qualitat Ambiental (ABAQUA).
- Serveis de Millora Agrària i Pesquera (SEMILLA).
- Fons de Garantia Agrària i Pesquera de les Illes Balears (FOGAIBA).
- Delegació de Govern.
- Demarcació de Costes.
- Autoritat Portuària de les Illes Balears.
- AENA, Aeroport de Palma.
- EMAYA.
- Consell Insular de Formentera.
- Consell Insular d'Eivissa, Departament de Gestió Ambiental, Servei de Gestió Ambiental.
- Consell Insular d'Eivissa, Departament de Cultura, Educació i Patrimoni. · Consell Insular d'Eivissa, Departament de Gestió del Territori, Infraestructures Viàries, Ordenació Turística i Lluita contra l'Intrusisme.
- Consell Insular de Menorca, Departament d'Economia i Territori, Direcció Insular d'Ordenació Turística.

GOIB

- Consell Insular de Menorca, Departament de Medi Ambient i Reserva de la Biosfera.
- Consell Insular de Menorca, Departament d'Economia i Territori, Direcció Insular d'Ordenació Territorial.
- Consell Insular de Menorca, Departament de Cultura, Educació, Joventut i Esports.
- Consell Insular de Menorca, Departament de Mobilitat.
- Consell de Mallorca, Departament de Sostenibilitat i Medi Ambient.
- Consell de Mallorca, Departament de Territori.
- Consell de Mallorca, Departament de Mobilitat i Infraestructures
- Consell de Mallorca, Departament de Cultura, Patrimoni i Política Lingüística.
- Asociación de Empresarios Suministradores de Agua de Baleares (ASAIB).
- Unió de Pagesos de Mallorca.
- Unió de Pagesos de Menorca.
- Associació d'Empreses i Professionals de Sondejors i Perforacions.
- Associació de geòlegs de les Illes Balears.
- Associació de Llicenciats en Ciències Ambientals de les Illes Balears.
- Col·legi Oficial de Biòlegs de les Illes Balears.
- Col·legi d'Enginyers de Camins, Canals i Ports de les Balears.
- Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials Superiors de Balears.
- Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics de Mines de Catalunya i Balears.
- Col·legi Oficial de Químics de les Illes Balears.

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

- Col·legi Oficial d'Enginyers Tècnics Agrícoles de les Illes Balears.
- Col·legi Oficial d'Enginyers Agrònoms de Llevant
- IMEDEA.
- Universitat de les Illes Balears.
- GOB.
- GOB MENORCA.
- GEN GOB EIVISSA.
- Terraferida.
- Amics de la Terra.

Palma, 28 de setembre de 2020

La cap de negociat II (CMAIB)

Ma Carmen Pons Bonafè

<https://vd.caib.es/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

Pàgina 56 de 56

Adreça de validació:
<https://csv.caib.es/hash/1601986969543-237136165-6132205119970308403>
CSV: 1601986969543-237136165-6132205119970308403

GOVERN
ILLES
BALEARS

DOCUMENT ELECTRÒNIC

CODI SEGUR DE VERIFICACIÓ

1601986969543-237136165-6132205119970308403

ADREÇA DE VALIDACIÓ DEL DOCUMENT

<https://csv.caib.es/hash/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

INFORMACIÓ DELS SIGNANTS

Signant

MARIA DEL CARMEN PONS BONAFE

COMUNITAT AUTONOMA DE LES ILLES BALEARS

Data signatura: 06-oct-2020 02:26:01 PM GMT+0200

"Data signatura" és la data que tenia l'ordinador del signant en el moment de la signatura

METADADES DEL DOCUMENT

Nom del document: doc_abast_PHIB.pdf

Data captura: 06-oct-2020 02:26:00 PM GMT+0200

Les evidències que garanteixen l'autenticitat, integritat i conservació a llarg termini del document es troben al gestor documental de la CAIB

Pàgines: 57

Adreça de validació:

<https://csv.caib.es/hash/1601986969543-237136165-6132205119970308403>

CSV: 1601986969543-237136165-6132205119970308403